

**BUBNJARI, TIMPANISTI, TRUBAČI I PIFARISTI: GLAZBENA PRATNJA
U MLETAČKIM PREKOJADRANSKIM KOPNENIM POSTROJBAMA
U 18. STOLJEĆU***

LOVORKA ČORALIĆ

UDK /UDC: 785.13"17"(50/862)

*Hrvatski institut za povijest
Opatička 10, 10000 ZAGREB*

Izvorni znanstveni rad / Research Paper
Primljeno / Received: 20. 3. 2016.

VJERA KATALINIĆ

Prihvaćeno / Accepted: 24. 11. 2016.

*Odsjek za povijest hrvatske glazbe HAZU
Opatička 18, 10000 ZAGREB*

MAJA KATUŠIĆ

*Hrvatski institut za povijest
Opatička 10, 10000 ZAGREB*

Nacrtak

Vojne postrojbe ranomodernoga doba redovito su u svojoj pratnji imale i glazbenike. Takav su primjer i kopnene snage Mletačke Republike, u ovome slučaju pripadnici postrojba pješništva (*Fanti oltramarini*) i konjaništva (*Cavalleria Croati*), novačeni ponajprije duž istočnojadranske obale. Gradivo o tomu pohranjeno je u Državnome arhivu u Mlecima (fond Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruo-

li), a riječ je o popisima pojedinih satnija (djelatnih unutar pukovnija) koji sadrže podatke o časnicima, dočasnicima, vojnicima i obnašateljima specijaliziranih službi kao što su upravo glazbenici. U radu se posebno raščlanjuju glazbenici s obzirom na instrument svoga rada (pifaristi, bubnjari, trubači i timpanisti), i njihova glazbala (u terminološkome pogledu), ukazuje se na njihovu uključenost u pješačke, od-

* Ovaj je rad Lovorke Čoralić i Maje Katušić sufinancirala Hrvatska zaklada za znanost projektima pod brojem 3675 i 6547. Vjera Katalinić obavila je istraživanja u okviru svog međunarodnog projekta *Music Migrations in the Early Modern Age: The Meeting of the European East, West and South* (HERA-MusMig).

nosno konjaničke postrojbe, vremenski okvir djelovanja (18. stoljeće), dužinu obnašanja službe u vojsci, starosnu dob i fizički izgled. Podaci iz popisa pružaju nam i saznanja o zapovjednom kadru pojedinih pukovnija, ali i o njihovoj mobilnosti, točnije djelovanju od mletačke terraferme, preko Istre, Dalmacije i Boke do Grčke. Rad teži interdisciplinarnim pristupom osvijetliti vojnu i glazbenu povijest istočnoga Jadrana u posljednjem stoljeću ranoga novovjekovlja. U prilogu rada donosi se cjelovit pre-

gled članova glazbene pratnje zabilježenih (prema dosadašnjim istraživanjima) u mletačkome pješastvu i konjaništvu.

Ključne riječi: vojna glazba, Mletačka Republika, kopnena vojska, povijest 18. stoljeća, povijest glazbe, vojna povijest

Keywords: military music, Republic of Venice, land forces, 18th century history, music history, military history

Uvod

Aktivne su vojne postrojbe oduvijek uključivale i nekoliko glazbala koja su morala biti upotrebljiva u hodu i dovoljno glasna kako bi mogla služiti u signalne svrhe i tako jasno upućivati i prenositi zapovjednikove naredbe, plašiti neprijatelja, te davati ritam koračanja u akcijama. Osim toga, zadatak im je bio i artikulirati dnevni raspored u vojnome logoru, dok su mirnodopska razdoblja uključivala njihov angažman u sferi reprezentacije, ali i zabave.¹ Stoga je uz razne tipove bubnjeva, kao temeljnog ritamskog glazbala, obično korišten i neki glasni metalni puhači instrument – rog, trublja i sl. Vještina muziciranja koju su takvi vojni svirači trebali savladati obično je bila relativno jednostavna, zapravo tek osnovna, jer se takva glazba obično izvodila monofonijski. Veće skupine takvih puhačkih glazbala aktivnih vojnih postrojba, poznate još od srednjega vijeka kao trubači, a kasnije oboisti, još su u ranom 18. stoljeću sudjelovale u tzv. *Feldmusik* – reprezentativnim djelima signalnog tipa, često udružena i s drugim glazbalima.² Međutim, u raznim su se povijesnim razdobljima zapošljavali i veći glazbeni sastavi, uglavnom zbog reprezentativnih zadataka, dok su u mirnodopskim razdobljima njihove zadaće često prelazile stroge okvire temeljne službe. Tada su se pred njih postavljali i veći glazbenički zahtjevi te se tražila i viša razina muziciranja. Tako je nastala »vojna glazba« kao ansambl (obično) drvenih i limenih puhačkih glazbala uz udaraljke, dok su neke europske postrojbe uključivale i gajde (npr. Škotska garda). Sredinom 18. stoljeća u hrvatskim se zemljama srednjoeuropskoga kulturnog kruga susreću takve *Harmonien*,³ primjerice one s prikaza postrojba Josipa Kazimira Draškovića u Trakošćanu,⁴ koje su često sudjelovale u crkvenim⁵ ili svjetovnim prigodama. Istovremeno s takvim ansamblima, u

¹ O tome vidi u: Peter DOWNEY: Military calls, *The NGrove*, sv. 16, 2002, 683.

² Hubert UNVERRICHT – Janet K. PAGE: *Feldmusik*, *The NGrove*, sv. 8, 2002, 654.

³ Osnovne podatke o takvom tipu vojne glazbe vidi u: Roger HELLYER: *Harmoniemusik*, *The NGrove*, sv. 10, 2002, 856-858.

⁴ O tome je prvi pisao Ladislav ŠABAN: Glazba u dvorovima Draškovića u 18. stoljeću, *Arti musices*, 36 (2005) 1, 3-13 (pretisak iz časopisa *Kaj*).

⁵ Vojna je glazba često sudjelovala u muziciranju tijekom bogoslužja, osobito u pograničnim utverdama i drugim vojnim uporištima. Vidi o tome, npr., u: Vjera KATALINIĆ: Emocionalno slavljenje

kojima su svirali obrazovani glazbenici u odorama pripadajuće pukovnije, i dalje su djelovali signalni glazbenici, a kombinaciju glasne svirale tipa šalmaja i bubnja iz turskih glazbi (obično zurna i mali bubanj) preuzimale su i europske postrojbe još od 17. stoljeća.⁶ Vrhunac njihove popularnosti u europskoj umjetničkoj glazbi pod naslovom *alla turca* datira posebno sredinom 18. stoljeća, tj. u razdoblju kad je izravna prijetnja otomanskih vojski znatno udaljenija od habsburške prijestolnice. U isto su vrijeme razni tipovi turskih tema prisutni u operi, ali i u drugim oblicima reprezentativnoga života, pod zajedničkim naslovom *turquerie*, kao jedan vid egzotike. Slični »začini« reprezentativnoj dekorativnosti očituju se i u elementima umjetničke izričajnosti dalekog Istoka (*chinoiseries*).

Međutim, o sviračima s istočnojadranske obale u mediteranskim vojnim postrojbama dosada se nije pisalo. Stoga se ovdje po prvi put donose rezultati proučavanja izvora u kojima se poimence i relativno iscrpno spominju takvi vojni »glazbenici«. Ovdje valja napomenuti da su takve signalne glazbenike plaćali i magistrati kako bi obavještavali stanovništvo i upozoravali ih na prirodne i druge nepogode, te ih saživali zbog raznih objava. Na istočnojadranskoj obali čini se da je takva praksa, inače uobičajena, istražena jedino za Dubrovnik.⁷

Središnja tema ovoga rada usmjerena je na udio glazbene pratnje u mletačkim vojnim prekomorskim kopnenim postrojbama, a to su *Fanti oltramaroni* – pješačke jedinice (svojevrsni onodobni marinci) i *Cavalleria Croati*, odnosno *Croati a cavallo*, elitna konjanička snaga Mletačke Republike.⁸ Te su postrojbe ponajprije bile nova-

pobjede: prilog poznavanju glazbenih zbivanja u blizini protuturske granice 1789. godine, *Arti musices*, 44 (2013) 2, 187-200.

⁶ O tome više u: Michael PIRKER: Janissary music, *The NGrove*, sv. 12, 2002, 801-804. Takva se kombinacija glazbala našla i u postrojbama baruna Trenka (o tome pak u: Koraljka KOS: Istok i Zapad u vojnoj glazbi na turskoj granici, *Arti musices*, 21 (1990) 2, 245-271.

⁷ Usp. Miho DEMOVIĆ: *Glazba i glazbenici u Dubrovačkoj Republici od kraja XVII. do prvog desetljeća XIX. stoljeća*, JAZU, Zagreb 1989, osobito poglavlje »Svirači«, 84-106.

⁸ O mletačkim vojnim snagama u ranome novom vijeku, posebice s obzirom na postrojbe novačene na području istočnoga Jadrana, vidi u: Giuseppe SABALICH: *Huomeni d'arme di Dalmazia*, Tipografia S. Artale, Zadar 1909; ISTI: *La Dalmazia guerriera*, *Archivio storico per la Dalmazia*, 3/5 (1928) 30, 279-300; Arduino BERLAM: *Le milizie dalmatiche della Serenissima*, *Rivista dalmatica*, 16 (1935) 1, 47-58; Ennio CONCINA: *Le trionfanti et invittissime armate Venete*, Filippi ed., Venecija 1972; John R. HALE: *L'organizzazione militare di Venezia nel '500*, Jouvence, Rim 1990; Šime PERIČIĆ, *Glavari i časnici Vojne krajine u Dalmaciji*, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 35 (1993), 219-232; Francesco Paolo FAVALORO: *L'Esercito Veneziano del '700: Ricerche e schizzi*, Filippi ed., Venecija 1995; PERIČIĆ: *Neki Dalmatinci – generali stranih vojski*, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 42 (2000), 195-220; Lovorka ČORALIĆ i Nedjeljka BALIĆ NIŽIĆ: *Iz hrvatske vojne povijesti – Croati a cavallo i Soldati Albanesi, njihova bratovština i gradivo o njezinu djelovanju od 1675. godine do sredine XVIII. stoljeća*, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, 24 (2006), 71-130; Tea MAYHEW: *Dalmatia between Ottoman and Venetian Rule: Contado di Zara 1645-1718.*, Viella, Rim 2008; Domagoj MADUNIĆ: *Defensiones Dalmatiae: Governance and Logistics of the Venetian Defensive System in Dalmatia during the War of Crete (1645 – 1669)*, doktorska disertacija obranjena 2012. pri Central European University, Budimpešta; Josip VRANDEČIĆ: *Borba za Jadran u ranom novom vijeku: mletačko-osmanski ratovi u venecijanskoj nuncijaturi*, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split

čene duž istočnojadranske obale, a njihov su zapovjedni kadar uglavnom činili Dalmatinci i Bokelji. U mletačkoj vojnoj povijesti djelatne su od 16. stoljeća, sudjelovale su u svim važnijim vojnim događanjima Republike Svetoga Marka na bojištima od Dalmacije do Grčke, a u mirnodopsko su vrijeme bile raspoređivane u strateški važne gradove i utvrde, od terraferme (Veneto) preko Istre, Dalmacije i Boke do Levanta. Gradivo o njihovom djelovanju vrlo je dobro sačuvano za 18. stoljeće i pohranjeno je u Archivio di Stato di Venezia. Riječ je o spisima državne magistrature Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, zadužene za novačenje, popisivanje, nadzor i upućivanje pojedinih postrojbi uzduž mletačkih kopnenih i prekomorskih vojnih uporišta. U sklopu navedenoga fonda sadržani su popisi pojedinih pukovnija (*reggimento*), odnosno njima pripadajućih satnija (*compagnia*) u kojima se navode svi – u trenutku popisa (smotre) – nazočni časnici, dočasnici i obični vojnici. To je gradivo stoga pouzdan izvor za proučavanje sastava navedenih prekomorskih rodova koje su najvećim dijelom činili Hrvati.⁹ Kako je gotovo svaka satnija raspolagala i glazbenom pratnjom, sačuvana su nam imena

2013; Nikola MARKULIN: Vojno poduzetništvo u Mletačkoj Dalmaciji i Boki za vrijeme Morejskog rata (1684. – 1699.), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 56 (2014), 91-142.

⁹ Problematikom udjela Hrvata, kao i pripadnika drugih nacionalnosti, u navedenim mletačkim prekomorskim postrojbama bavile su se tijekom proteklih godina Lovorka ČORALIĆ i Maja KATUŠIĆ. Usporedi neke radove: L. ČORALIĆ: Crmničanin Marko Đikanović – pukovnik mletačkih prekomorskih postrojbi (*Fanti oltramarini*), *Istorijski zapisi*, 83 (2011) 3-4, 63-86; IDEM: Mletački pukovnik Ivan Krapović iz Maina (prva polovica 18. stoljeća), *Arhivski zapisi*, 18 (2011) 2, 81-106; IDEM: Šibenski plemić Nikola Divnić (1654. – 1734.) – pukovnik hrvatske lake konjice (*Cavalleria Croati*), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 54 (2012), 125-145; IDEM: Mletački časnik Nikola Visković i sastav vojnoga ljudstva njegove prekomorske pukovnije početkom 18. stoljeća, *Historijski zbornik*, 65 (2012) 2, 365-385; IDEM: Zadarski patricij Šimun Nassi – pukovnik hrvatskih konjanika u mletačkoj vojsci (početak 18. stoljeća), *Povijesni zbornik – godišnjak za kulturu i povijesno naslijeđe*, 4 (2012) 5, 7-31; IDEM: Vojnici u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama zavičajem iz Senja, Karlobaga te s područja Like i Krbave (18. stoljeće), *Senjski zbornik*, 40 (2013), 523-546; IDEM: Vojnici iz Hercegovine u mletačkim kopnenim postrojbama (18. stoljeće), *Hum: časopis Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, 10 (2013), 162-182; IDEM: Zagrepčani u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću, *Historijski zbornik*, 67 (2014) 1, 119-127; IDEM: Zadarski patricij Lujo Detriko (1672. – 1749.) – zapovjednik hrvatske konjice (*Cavalleria Croati*), *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, 32 (2014), 99-129; L. ČORALIĆ – M. KATUŠIĆ: Andrija Mladinić i Mihovil Anđelo Filiberi – časnici postrojbe *Croati a cavallo* (iz društvene i vojne povijesti Dalmacije u XVIII. stoljeću), *Povijesni prilozi*, 28 (2009) 37, 247-282; IDEM: Od afričke obale do dalmatinske prijestolnice – mletački general Marko Antun Bubić (1735. – 1802.), *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, 28 (2010), 139-172; IDEM: Crnogorac Rade Maina – mletački general u Zadru (druga polovica XVIII. st.), *Povijesni prilozi*, 29 (2010), 39, 125-152; IDEM: Peraštanin Tripun Štukanović – pukovnik mletačkih oltramarina (druga polovica 18. st.), *Analiz Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, 50 (2012), 385-410; IDEM: Grbljani u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće), *Istorijski zapisi*, 86 (2013) 3-4, 159-183; IDEM: Hrvatski vojnici u posljednjim danima Mletačke Republike – kapetan Nikola Bolica i njegovi *Fanti oltramarini*, u: Marija Karbić, Hrvoje Kekez, Ana Novak i Zorislav Horvat (ur.): *Ascendere historiam. Zbornik u čast Milana Kruheka*, Hrvatski institut za povijest, Zagreb 2014, 197-208. U navedenim radovima vidi i podrobniji osvrt na ustroj postrojba prekomorskih pješaka i konjaništva, kao i osnovne podatke o mletačkoj državnoj magistraturi za novačenje.

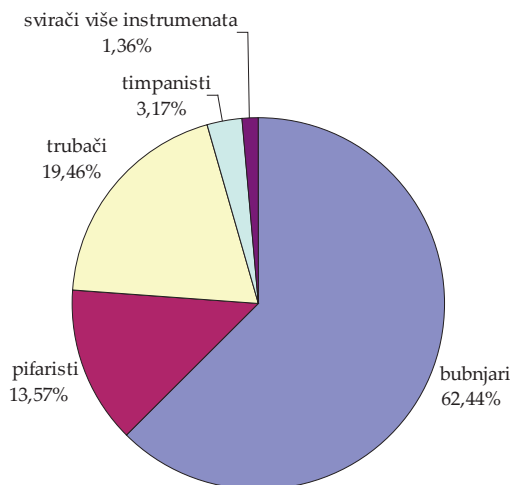
i prezimena glazbenika – trubača (*trombetta*), pifarista (*piffero*, *piffaro*), bubnjara (*tamburo*) i timpanista (*timpanista*) – koji su (ovisno o vrsti roda) participirali u njima. Upravo ćemo se načinom njihova spominjanja i djelovanja u rodovima *Fanti oltramarini* i *Cavalleria Croati* baviti u nastavku ovoga istraživanja. Tragom popisa pojedinih pukovnija i njihovih satnija u radu ćemo ukazati na brojnost rečenih glazbenika, njihovu razdiobu unutar pojedinih rodova, vremenski okvir i učestalost spominjanja, zavičajno podrijetlo, mjesta njihova stacioniranja i istaknutnije vojne zapovjednike u sklopu čijih su pukovnija djelovali. Zahvaljujući brižljivije vođenim popisima saznajemo i podatke o dobnoj strukturi glazbenika, fizičkim karakteristikama (statura, boja kose), pa čak i o konjima koje su zaduživali glazbenici u *Cavalleria Croati*. Naposljetku, cilj ovoga rada ukazati je i na malo poznato arhivsko gradivo koje – interdisciplinarnim pristupom i suradnjom više znanstvenika s različitih polja – može poslužiti za dodatno rasvjetljavanje kako vojne, tako i glazbene povijesti na širem području istočnojadranskoga uzmorja u posljednjemu stoljeću opstojanja Serenissime.¹⁰

Raščlamba arhivskih spisa

Prema dosada provedenim istraživanjima popisa prekomorskih pješačkih i konjaničkih pukovnija i satnija, ukupan broj zabilježenih članova njihove glazbene pratnje iznosio je 221. Ovdje je potrebno napomenuti da su glazbenike imale gotovo sve satnije čije smo popise istražili, a zanimljivo je da su neke od njih imale u sastavu i po nekoliko glazbenika. Kada je riječ o njihovoj raspoređenosti između pješaštva i konjaništva, taj omjer postotno iznosi 75,57% naspram 24,43% u korist pješačkih jedinica. Takav je omjer sudjelovanja glazbenika u kopnenim postrojbama u cijelosti očekivan. Naime, pješačkih je pukovnija bilo mnogo više, imale su veći broj pripadajućih satnija (osam do deset) i često su raspolagale s brojnijim vojnim ljudstvom. Nasuprot tomu, konjaničke su jedinice bile financijski mnogo skuplje, iziskivale su iskusne i prokušane vojnike te ih je u konačnici bilo za oko 2/3 manje.

Prevaga pješačkih jedinica izravno je uvjetovala činjenicu da su (uzevši u obzir sve glazbenike u oba roda vojske) brojčano najučestalije prisutni oni glazbenici koji su tvorili dio *Fanti oltramarini*. To su bubnjari (ne bilježimo ih u konjaništvu) kojih je, uzevši oba roda u cjelini, bilo čak 62,44%. Trubači su pak bili glazbena pratnja isključivo zastupljena u *Cavalleria Croati* i njihov je postotak iznosio 19,46%. Treća vrsta glazbenika, prisutna u pješaštvu, bili su pifaristi (13,57%, uz tek jednu iznimku), dočim su timpanisti – isključivo uključeni u konjaništvo – prisutni s

¹⁰ S obzirom da će u tabelarnom pregledu (prilog na kraju rada) uz svakog glazbenika i njegovu ubilježbu biti navedena točna signatura unutar arhivskoga fonda Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli (broj svežnja, odnosno buste), u nastavku rada nećemo u svim primjerima opterećivati tekst usputnim bilježenjem svake pojedinačne signature.

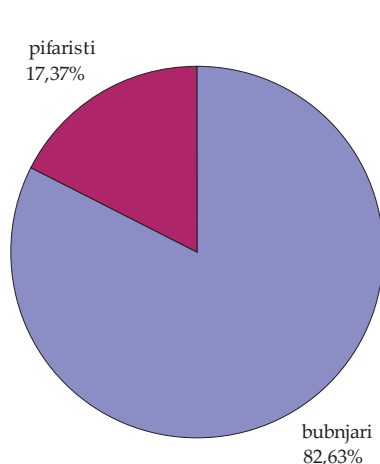
Grafikon 1: Razdioba različitih vrsta glazbenika u mletačkim kopnenim postrojbama (bez obzira na rod vojske)

3,17%. Naposljetku, potrebno je kazati da u sklopu konjaništva bilježimo nekoliko glazbenika koji su tijekom karijere koristili dva instrumenta (trublju i timpane), ali je njihov postotni udio gotovo zanemariv (1,36%) (vidi: *Grafikon 1*).¹¹

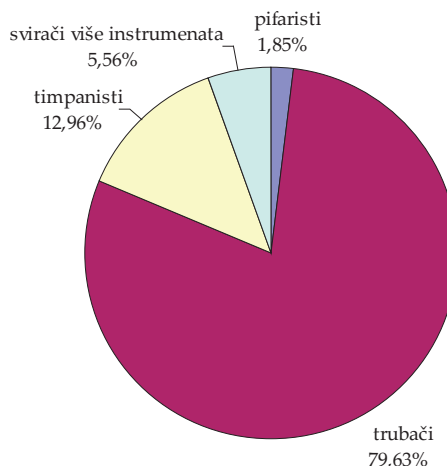
Statistička raščlamba glazbenika unutar pojedinog roda daje još precizniju sliku o njihovoj brojnosti i omjerima (vidi: *Grafikon 2* i *Grafikon 3*). U pješačkim satnijama, u kojima bilježimo bubnjare i pifariste, na prve otpada znatnih 82,63%, dočim su potonji zastupljeni s tek 17,37%. Kada je riječ o konjaničkoj glazbenoj pratnji, trubači su najprisutniji sa 79,63%, timpanista je bilo 12,96%, svega jedan zabilježeni pifarist neznatno je postotno zastupljen (1,85%), dočim na nekoliko mješovitih glazbenika (trubač i timpanist) otpada također malenih 5,56%.

U sklopu istraživanja prisutnosti i djelovanja glazbenika u ovdje promatranim rodovima, važnu sastavnicu čini i utvrđivanje vremenskoga okvira njihove zabilježbe u izvorima (vidi: *Grafikon 4*). Naime, iako su glazbenici svih profila učestalo bilježeni tijekom cijeloga 18. stoljeća, neki se vremenski odsječci ipak izdvajaju. Najučestalije bilježenje vojnih glazbenika opažamo u drugoj polovici 18. stoljeća, točnije u posljednjemu desetljeću opstojanja Privedre kada se – uslijed revolucionarnih zbivanja na europskome Zapadu i Napoleonovih ratova – po posljednji

¹¹ Takav su primjer članovi veronske obitelji Baratta, djelatni u drugoj polovici 18. stoljeća. Primjerice, Antonio Baratta je u osobnoj satniji (*compagnia propria*) stražmeštra i nadintendanta konjaništva Franje Buće timpanist od 1765. do 1774. godine, a potom je u satniji pukovnika Tripuna Gregorine označen kao trubač (od 1775. do 1790.). Vjerojatno je njegov sin Francesco, redovito uključen u postrojbu spomenutoga Gregorine – od 1783. do 1786. godine timpanist; 1787. zabilježen je kao trubač; 1789. kao timpanist te naposljetku 1790. ponovno kao trubač. Sličan je primjer i Giovanni Antonio Pauli iz Verone, isprva timpanist u Bućinoj jedinici (1765. – 1773.), potom trubač u Gregorininoj osobnoj satniji (1775. – 1778.), da bi, u istoj satniji, od 1780. do 1786. ponovno bio naveden kao timpanist. Ovi nam podaci, osim o svestranosti pojedinih glazbenika, svjedoče i kako su pojedine satnije imale istovremeno i po nekoliko aktivnih članova glazbene pratnje.

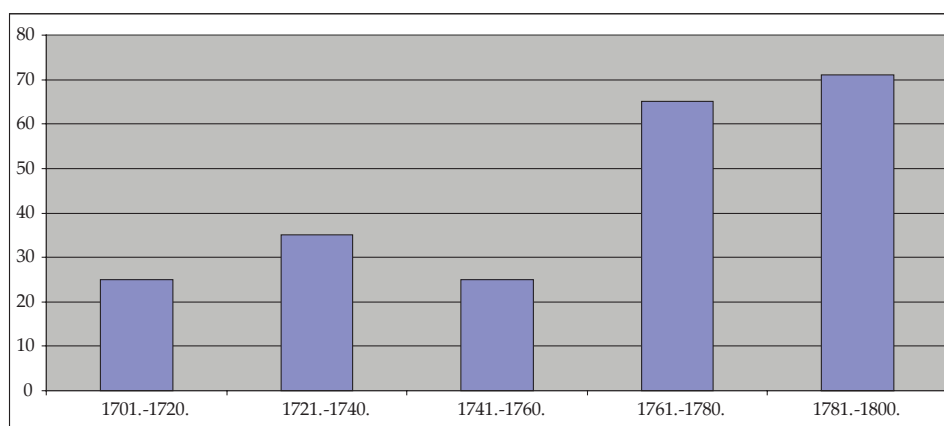

Grafikon 2: Vrste glazbenika uključenih u pješačke postrojbe

Grafikon 3: Vrste glazbenika uključenih u konjaničke postrojbe

put mletačke borbene snage podižu u stanje pripravnosti. Očekivano bi bilo da je njihov broj bio velik u prvim desetljećima toga stoljeća, odnosno u vremenu neposredno prije, tijekom i nakon Drugoga morejskog rata (1714. – 1718.), kada je Mletačka Republika mobilizirala sve raspoložive kopnene snage diljem svojih kopnenih i prekomorskih posjeda. Međutim, u tomu razdoblju njihov broj gotovo je trostruko manji u odnosu na sam kraj stoljeća. Razloge relativno malenosti glazbenika u satnijama s početka stoljeća možda je moguće opravdati činjenicom da se nakon okončanja Morejskoga rata (1684. – 1699.) mobilizacija pukovnja

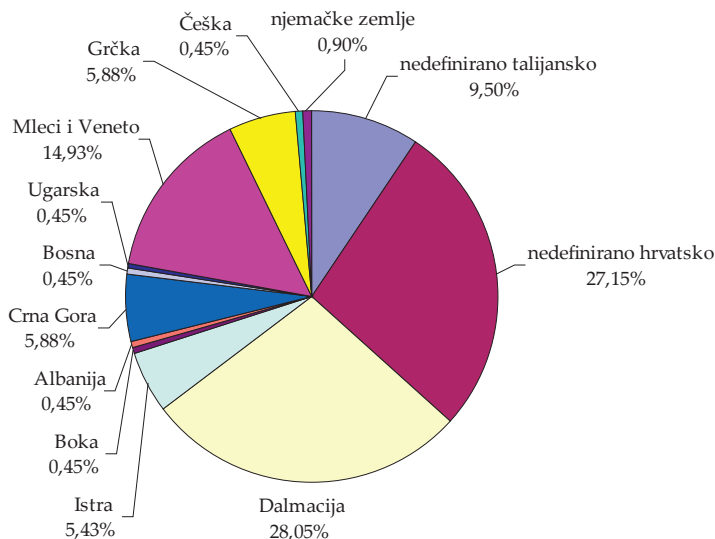
Grafikon 4: Učestalost spominjanja glazbenika u pješačkim i konjaničkim postrojbama unutar vremenskih odsječaka 18. stoljeća

i satnija vršila na drugačiji način i da njihov sastav još nije bio ustaljen. Otuda je moguće da glazbena pratnja toga vremena još nije u cijelosti postala uobičajenim, sastavnim dijelom svih pojedinih postrojbi, da je broj glazbenika bio malobrojniji te će tek u drugom, kasnijim vremenskim odsječcima njihova zabilježba postati redovitom pojavom.

Kada je riječ o najstarijoj ubilježbi nekog glazbenika u ovoj vrsti izvora (prema do sada obrađenoj uzorku), dokument datira iz 1703. godine, a riječ je o trubaču Francescu Rossiju iz Padove, pripadniku pukovnije Antuna Medina, tada stacionirane na mletačkim posjedima u Grčkoj. Nasuprot tomu, »najmlađi« upis nekog od glazbenika zabilježen je 1796. godine tijekom koje je u više različitih satnija i pukovnija popisano desetak osoba. U dva je primjera riječ o pripadnicima konjaničke satnije Antuna Radnića, a tada su (na Silvestrovo) u Mlecima ubilježeni trubač Ivan Brunelli i timpanist Antonio Salsi iz Mletaka. Pješačkih je glazbenika te godine zabilježeno mnogo više. Četvorica su činila dio pukovnije Ivana Barbarića, a popisani su u Kotoru (bubnjari Frane Lete, Mitar Milutinov i Ivan Orlandi te pifarist Jakov Karisto), trojica su se glazbenika istovremeno nalazila u osobnoj satniji pukovnika Nikole Medina u Mlecima (bubnjari Jure Martinović iz Paštovića i Antun Milošević iz Šibenika te pifarist Juraj Majer iz Zadra). Bubnjar Grgur Kondušević i pifarist Mihovil Gardiljević iz Zadra bili su dio pukovnije Jurja Mitrovića, popisane u Mlecima, dočim se po jedan bubnjar bilježi u pukovniji Jerolima Smeće na Krfu (Špiro Perinović) i Vicka Michielija Vitturija u Mlecima (Šime Basan iz Zadra).

Brojni su glazbenici zabilježeni u samo jednome popisu te nije moguće (prema dosadašnjim saznanjima) pratiti tijek njihove karijere. Međutim, zahvaljujući velikom raspoloživom uzorku i višekratnom spominjanju nekih glazbenika, moguće je podrobnije utvrditi tijek njihove vojne službe (redovito unutar istoga roda). Pritom je osobito zanimljivo napomenuti kako se kontinuitet djelovanja može mnogo bolje pratiti u primjerima konjaništva, odnosno čini se da je njihova karijera trajala znatno duže u odnosu na pješačke glazbenike. Najduže je (26 godina) trajala služba trubača Francesca Lombardija iz Gorizije, djelatnog u osobnoj postrojbi pukovnika Luje Detrika, od 1715. do 1741. godine. Godinu je dana manje (1765. – 1790.) trajala karijera timpanista Antonija Baratte, pripadnika pukovnija Franje Buće i Tripuna Gregorine, a u dugome trajanju može se pratiti i tijek službe zadarskoga trubača Karla Petanovića, također prisutnog u pukovniji Luje Detrika (1717. – 1741.). Nasuprot navedenim primjerima, kojih bismo mogli nabrojiti još nekoliko, glazbenike u pješačkim jedinicama možemo pratiti unutar mnogo manjeg vremenskog odsjeka. Najduži su staž imali Splićanin Josip Mikalja, bubnjar u pukovniji Antuna Markovića od 1759. do 1767. godine te Petar Saulić, bubnjar u pukovniji Benedikta Paskvalija od 1765. do 1773. godine. U svim ostalim primjerima višekratnog upisivanja glazbenika u pješaštvu, dužina službe nije trajala više od pet ili šest godina.

Jedno od osobito zanimljivih istraživačkih pitanja u ovome radu odnosi se na uže zavičajno podrijetlo glazbenika (vidi: *Grafikon 5*). Nažalost, za dio njih taj poda-

Grafikon 5: Zavičajno podrijetlo glazbenika u pješacim i konjaničkim postrojbama

tak nije naveden, ali se prema njihovim prezimenima (uz mogućnost manje statističke pogreške) može pretpostaviti da su podrijetlom s Apeninskoga poluotoka ili s istočnojadranske obale (pretežito je u tom slučaju riječ o Hrvatima). U tome je kontekstu nepoznatoga užeg hrvatskog (slavenskog) podrijetla 27,15% glazbenika, dočim na Talijane kojima ne znamo uži zavičaj otpada 9,50%. Postotno su najbrojniji Dalmatinci (28,05%), a unutar te skupine prednjače glazbenici iz dalmatinske prijestolnice Zadra, ujedno i središnjega mletačkog vojnog uporišta na istočnome Jadranu. Učestalo se još bilježe i Šibenčani i Splitsani, u malenome broju primjera i Kninjani, Kaštelani i Hvarani, dočim su iz drugih, često i vrlo malenih naselja, zastupljeni još i glazbenici iz Bribira, Drniša, Lukorana (Ugljan), Mirlović Zagore, Nadina, Neretve, Novigrada (zadarskog), Omiša, Sali (Dugi otok), Siverića, Skradina, Solina, Sutomišćice (Ugljan), Velog Rata (Dugi otok) te s otoka Krka, Pašmana, Silbe i Šolte. S Apeninskoga poluotoka, ponajprije s područja Veneta, potjecalo je 14,93% glazbenika. Najzastupljeniji su oni iz Verone, dočim se ostali gradovi kao njihov uži zavičaj bilježe još i Belluno, Brescia, Caldiero, Cremona, Feltre, Ferrara, Gorizia, Mleci, Padova, Palmanova, Rovere i Vicenza. Ostale zemlje ili regije spominju se znatno manje. Glazbenici iz Crne Gore (Crmnica, Grbalj, Njeguši i Paštrovići) i Grčke (Kefaloniya, Moreja i Zakint) zastupljeni su s 5,88%, a Istrani (Buzet, Plomin i Rovinj te neodređena oznaka *Istria*) s 5,43%. U svim ostalim primjerima riječ je o pojedinačnom djelovanju glazbenika – iz Albanije, Boke kotorske (Kotor), Bosne, Češke, s germanskog područja (*Tedesco*) te iz Ugarske (svi 0,45%).

Istraženi uzorak pruža nam i podatke o rodbinskim odnosima između pojedinih vojnih glazbenika, a koji su (otac i sin, braća, rođaci) najčešće pristupali u iste satnije. Takav su primjer ovdje već više puta spominjani članovi veronske obitelji Baratta – Antonio Francescov, Francesco Antonijev, Gaetano Francescov i Giuseppe Antonijev – djelatni u *Cavalleria Croati* u drugoj polovici 18. stoljeća.¹² Osamdesetih godina djelatna su braća Antun i Petar Cvitanović (sinovi Stjepana), bubnjari u pješačkim postrojbama Nikole Proginje i Nikole Medina. Nadalje, u rodbinskim su odnosima vjerojatno bili i Talijani Andrea i Scipion Ferrante, pifaristi djelatni od 1727. do 1731. godine u pješačkim postrojbama Jurja Medina i Stjepana Buće. Istoga su dana (12. kolovoza 1794.) u Bresciji popisana braća Dominik (pifarist) i Donat (bubnjar) Gambirasi iz Knina (pukovnika Jerolima Smeće). Isti je slučaj i s braćom Grbavac iz Istre (Antun i Juraj), bubnjarima kojima je 1775. godine na Krfu zapovijedao Marko Antun Bubić.¹³ Izravan primjer djelovanja oca i sina u postrojbi istoga pukovnika nalazimo u slučaju trubača Giovannija Strabina iz Verone i njegova sina Francesca, popisanim od 1777. do 1787. u konjaničkoj pukovnici Šimuna Benje. Navedeni primjeri posvjedočuju kako je djelovanje glazbenika nerijetko bila naslijeđena obiteljska tradicija koja se prenosila s naraštaja na naraštaj.

Popisivači su katkada bilježili i osobne fizičke karakteristike pojedinih vojnika. Uzorak kojime raspoložemo nije velik, ali ipak – barem okvirno – pruža osnovna saznanja o dobnoj starosti i izgledu glazbenika u pješačkim i konjaničkim jedinicama. Podatci o dobi mnogo su bolje sačuvani za pješačke postrojbe, u ovome slučaju za bubnjare i pifariste. Uzorak pokazuje da su pifaristi – osim jednoga primjera (Andrea Ferante, star 13 godina – pukovnika Jurja Medina, 1727.) – najčešće bili osobe srednje životne dobi, dočim su bubnjari gotovo u pravilu bili dječaci (*putto*) ili mladići. Njihova je prosječna dob iznosila 16 godina, pri čemu je najmlađi bubnjar bio Giorgio Alberti iz Palmanove (12 godina; postrojba Jurja Medina), dočim je najstariji Danijel Ivanović iz Crne Gore u trenutku nastanka popisa bio star 22 godine (pukovnika Nikole Scutarija, popis iz 1775. godine). Kada je riječ o konjaničkim postrojbama, uzorak kojime raspoložemo vrlo je malen i odnosi se samo na trubače čija je prosječna dob iznosila 37,5 godina. Najmlađi je trubač imao 26 godina (Karlo Petanović, pukovnika Luje Detrika, popis iz 1717. godine), a najstariji je bio Antonio Frambelli, djelatna sa 60 godina u pukovnici Nikole Divnića (1716.).

Prema osobnome dojmu i prosudbi popisivača katkada su bilježeni i podatci o staturi (visini) pojedinih vojnika. Kako su najučestalije zastupljeni bubnjari poglavito bili malodobne osobe, još u dječjačkoj dobi, očekivano je i da su ih pisari bilježili kao osobe niska rasta (*piccolo, basso*), a tek ponekad kao osobe srednje, odnosno prosječne visine (*ordinario*). Nasuprot tome pifaristi su najčešće opažani

¹² U konjaništvu su bili djelatni (ali ne istovremeno) i braća Panada (Alessandro i Giuseppe, sinovi Battiste), trubači u pukovnijama Luje Detrika, Nikole Divnića i Jurja Radoša tijekom prve polovice 18. stoljeća.

¹³ Juraj Grbavac spominje se u Bubićevoj pukovnici sve do 1781. godine.

kao vojnici srednjega rasta, a tek u pojedinačnim primjerima i kao visoki. Drugačiji je omjer u primjeru glazbenika konjaničkih jedinica, dobno bitno starijih od svojih kolega u pješaštvu. Prema raspoloživome uzorku nijedan od njih nije bio nizak, najčešće su srednjega rasta, a neki od njih opisani su i kao visoki (*alto*).

Boja kose također je jedna u nizu fizičkih značajki zastupljenih u popisima pripadnika pojedinih satnija. Glazbenici su – bez obzira kojemu rodu pripadali – ponajprije percipirani kao smeđokosi (*castagno*), a tek u nekoliko primjera kao crnokosi (*moro*) i plavokosi (*biondo*). Kada je riječ o glazbenicima srednje ili starije životne dobi popisivači su ih označavali, prema svojem opažanju, kao sjedokose (*griso*).

Za pripadnike konjaničkih postrojba katkada je zabilježena boja konja kojega je dotični vojnik zaduživao tijekom obnašanja svoje službe. Glazbenici su tako najčešće jahali vranice (*mor, moro*: 28%) te (s po 22%) dorate (*bai, baio*) i čilaše (*stor*). U manjem su postotku (18%) zabilježeni i sivci (*leard, leardo*) te riđani (*saur, sauro, fulvo*: 10%). Zanimljivo je opaziti da su glazbenici (u primjerima u kojima je moguće niz godina pratiti tijek njihove karijere u vojnoj službi) često mijenjali konje. Tako je, primjerice, spominjani Antonio Baratta u prvoj etapi karijere dužio dorata (1765. – 1768.); od 1771. do 1774. sivca, potom od 1775. do 1780. ponovno dorata; od 1783. do 1786. vranca, da bi u posljednja tri popisa (1787. – 1790.) njegov konj bio sivač. Njegov je brat Gaetano karijeru u pukovnici Franje Buće započeo 1768. zadužujući vranca (do 1771.), a potom je promijenio još tri konja: čilaša (1774.), dorata (1775. – 1778.) te riđana (1780.).

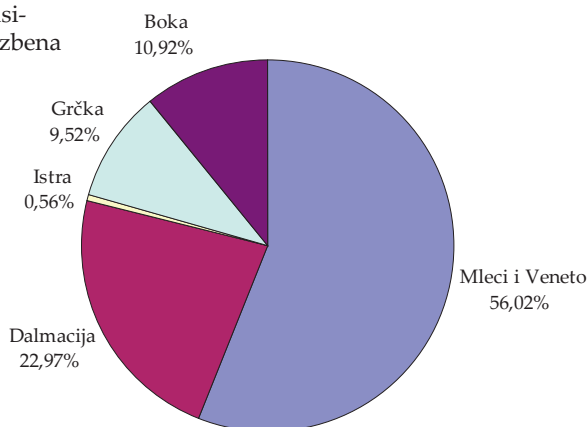
U svima se popisima pripadnika pojedine satnije redovito navodi njezin zapovjednik, kao i pukovnik. Upravo nam pregled pukovnika i drugih časnika (bojnika, kapetana) koji su zapovijedali ovdje raščlanjenim pripadnicima glazbene pratnje, otkriva niz imena zapaženih onovremenih mletačkih vojnih zapovjednika, zavičajem s istočne obale Jadrana. Neki od njih isprva se spominju kao kapetani satnija, s vremenom bivaju promaknuti u pukovnike, a neki u završnoj etapi vojne karijere postaju generali. Navođenje njihovih imena svojevrсна je retrospektiva znamenitih hrvatskih časnika (kao i časnika drugih narodnosti) koji su pod stijegom Privredne Republike dosegнули svoja najveća postignuća. Na ovome je mjestu nemoguće iznijeti sva njihova imena i biografske podatke te ćemo, kroz selektivno nabranjanje, navesti barem dio poznatijih i djelomično u historiografiji obrađenih časnika zavičajem od Dalmacije do Albanije.¹⁴ Primjerice, kada je riječ o zapovjednicima u rodu *Fanti oltramarini* izdvajaju se visoki dalmatinski časnici Ivan Antun Kumbat i njegov sin Antun, zavičajem iz Kaštela; trogirski plemić Vicko Michielli Vitturi, Makaranin Nikola Alačević, Juraj Mitrović iz zadarskoga zaleđa, kotorski plemić Benedikt Paskvali, Peraštani Tripun Štukanović i Jeronim Smeća, vojni inženjer Antun Marković, plemići Juraj i Nikola Medin s područja Paštovića, Crnogorci Marko Đikanović iz

¹⁴ Podrobnije biografske podatke o visokim časnicima (zavičajem s istočnoga Jadrana) u mletačkoj vojnoj službi vidi u radovima koji su navedeni u bilješci 9.

Crmnice i Ivan Krapović s područja Maina, Albanci Nikola Progina i Marko Ginni te brojni drugi. U primjeru pukovnika konjaničkih postrojba na ovome mjestu možemo izdvojiti članove zadarskih plemićkih obitelji Benja (Franjo, Lujo Karlo i Šimun), Detriko (Lujo) i Nassi (Šimun), šibenskoga plemića Nikolu Divnića, Trogiranina Jurja Radoša te Antuna Radnića i Antuna Duplančića. Od Bokelja istaknuti je položaj (zapovjednika hrvatskoga konjaništva) imao Franjo Buća, a činove pukovnika obnašali su i Tripun Gregorina i Antun Medin.

Satnije pojedinih mletačkih pješačkih i konjaničkih pukovnija bile su tijekom 18. stoljeća, a osobito nakon okončanja posljednjega mletačko-osmanskog rata, stacionirane u glavnim vojnim uporišnim točkama Serenissime. To su gradovi-utvrde duž mletačkoga kopnenog posjeda (Mleci – Lido, Padova, Treviso, Palmanova, Verona, Bergamo, Udine i druga), vodeća uporišta duž istočnoga Jadrana (Zadar, Split, Kotor) te nakon Požarevačkoga mira 1718. godine preostale mletačke stečevine u grčkome arhipelagu. Jedinice su, kako vrela svjedoče, bile vrlo mobilne te se pojedine satnije unutar malog broja godina bilježe na raznim lokacijama. Statistički promatrano (vidi: *Grafikon 6*), jedinice u kojima su zabilježeni vojni glazbenici bile su (bez obzira na rod) najčešće stacionirane u Mlecima (odnosno na Lidu) te u brojnim uporištima Serenissime duž terraferme (56,02%). Brojem primjera prednjače sami Mleci, a značajan je broj glazbenika bio popisani u satnijama koje su djelovale u Bergamu, Bresciji, Padovi, Trevisu, Udinama i Veroni, dočim se u manjem broju primjera bilježe i u Cremoni, Goriziji, Palmanovi, Rovigu, Vicenzi te gradu Salò. Dalmatinska su uporišta bila zastupljena sa znatnih 22,97%, pri čemu učestalošću spominjanja prednjači glavni grad Zadar i njegova bliža okolica (Suto-mišćica na otoku Ugljanu, zatim utvrde u Benkovcu i Ostrovici). U desetak primjera jedinice koje su imale glazbenu pratnju smotru su izvršile u Splitu, a u nekoliko primjera u Hvaru. Kao mjesta djelovanja ovdje razmatranih pješačkih i konjanič-

Grafikon 6: Mjesta djelovanja (popisivanja) satnija u kojima se bilježi glazbena pratnja

kih snaga izdvajaju se još i Boka kotorska (isključivo grad Kotor – 10,92%) i Grčka (9,52%), a u primjeru potonje najčešće je zabilježen otok Krk. Naposljetku, u samo dva primjera postrojbe su popisane u Istri (0,56%), točnije u Kopru i Poreču.

»Glazbala« i »glazbenici«

U terminološkome smislu nazivi »glazbala« u navedenim su vojnim spisima tijekom 18. stoljeća ujednačeni: to su trubači (*trombetta*), pifaristi (*piffero*, *piffaro*), bubnjari (*tamburo*) i timpanisti (*timpanista*). Uvriježeno se nazivlje koristilo i bilo je poznato na zapadnoj, ali i na istočnoj obali Jadrana, o čemu svjedoče i tiskani rječnici 17. i 18. stoljeća koji donose odgovarajuća talijanska i »slovinska«, odnosno »ilirska« tumačenja, a to su: *Blago jezika slovinskoga* (Loreto, 1649. – Ancona, 1651.) Jakova Mikalje (1601.-1654.) i *Dizionario italiano, latino, illirico* (Venecija, 1728.) Ardelia Della Belle (1655.-1737.).

1. *Piffero*, *piffaro*: prema terminološkoj analizi Stanislava Tuksara,¹⁵ navedene pojmove u nekoliko inačica donose i Mikalja (*pifaro*)¹⁶ i Della Bella (*piffara*).¹⁷ Mikalja termin *pifaro* u »slovinski« prevodi kao *sviralla*; *surla*, a Della Bella instrument *piffara* zove i *piva*, što prevodi kao *svardoniza*, *sviroka*, *sviralla*, *surla*. Znači, u oba se slučaja radi o tipu drvenog puhaćeg glazbala širokog naziva »svirala«. Uz to se vezuju denotati za izvoditelja (*piffaro*, suonator di piva: D77 i dr.), izvedbu (*sonar la piva*: D79 i dr.) itd. Pojam označava niz instrumentalna tipa klarineta ili oboe koji su se koristili u pučkoj i umjetničkoj,¹⁸ pa i u vojnoj glazbi. »Terminom *surla* označuje se denotat tipa 'maleno narodno puhačko glazbalo s dvostrukim jezičkom prodorna zvuka'.«¹⁹ To je glazbalo tipa oboe, kakvo nalazimo i na kvarnerskom području pod nazivom *sopile* ili *roženice*, a u vojnoj je glazbi to *svirala*. Među mletačkim postrojbama pifaristi su bili namijenjeni pješaštvu. U popisima je, međutim, navedena i jedna iznimka. U priloženoj tablici pod brojem 56, u konjaničkoj postrojbi pod zapovjedništvom Šimuna Benje, ubilježen je 1780. godine pifarist Petar Čudarović. S obzirom da je u istoj postrojbi iste godine bio zadužen i trubač Ivan Kurtović (pod br. 109), moguće je da su istovremeno bila angažirana obojica puhača.
2. *Trombetta*: Kod oba mediteranska leksikografa ovo široko rasprostranjeno i vrlo staro puhaće glazbalo (još od prethistorije), koje se počinje izrađivati od metala između 7. i 4. tisućljeća pr. n. e., javlja se kao *tromba* s raznim specifi-

¹⁵ Stanislav TUKSAR: *Hrvatska glazbena terminologija u razdoblju baroka. Nazivlje glazbala i instrumentalne glazbe u tiskanim rječnicima između 1649. i 1742. godine*, Hrvatsko muzikološko društvo, Zagreb 1992.

¹⁶ Stanislav TUKSAR: *Hrvatska glazbena terminologija*, 24, pod brojem M63.

¹⁷ *Ibid.*, 46, pod brojem D76.

¹⁸ Kao npr. u dubrovačkoj umjetničkoj glazbi.

¹⁹ *Ibid.*, 414.

cijama (*tromba corva*, *tromba da guerra*, *tromba di metallo* itd.) i denotatima za izvoditelje, glazbare, izvedbe itd.²⁰ Svakako, prevodi se kao trublja; uvijek je pripadala i signalnim glazbalima i ansamblima tzv. »glasne glazbe«. Među njima je i ratno-reprezentativni sastav u kombinaciji trublje i timpana, gdje su se rabile tzv. »trompettes de guerre« (kod Mikalje: *tromba da guerra*: M80). Unutar takve glasne glazbe posebno se od 16. stoljeća izdvaja ugled trubača, a barokno razdoblje, sve do sredine 18. stoljeća, »smatra se pravim zlatnim dobom prirodne trublje,« kad predstavlja izrazito cijenjeno reprezentativno glazbalo u umjetničkoj sferi.²¹ O prisutnosti trublje na istočnoj obali Jadrana svjedoče i likovni prikazi glazbala u Istri, Dalmaciji i Dubrovniku još od kasnoga srednjeg vijeka.²² Iz ovdje istraženih mletačkih popisa svirača trublje razvidno je da je to bilo glazbalo namijenjeno isključivo konjaničkim postrojbama.

3. *Tamburo*; *Timpanista*. Oba naziva odnose se na »membranofonsko glazbalo kod kojeg zvuk proizvodi napeta vibrirajuća opna od životinjske kože.«²³ Iako je ovaj »proizvođač buke« – što mu je bila prvotna namjena – prisutan pri raznim plesnim zabavama, najvažnija i osnovna primjena vezana je uz rat. Na europskim slikovnim prikazima nalazimo ga u 5. i 6. stoljeću, arapskoga je ili saracenskoga porijekla; sve do 15. stoljeća rabe se manji oblici, čini se da se od tada preuzima veći, turski instrument – veliki bubanj. Posjedovanje i uporaba timpana sve do 18. stoljeća regulirano je propisima i dozvoljeno je samo višem plemstvu i vladarima, privilegij koji nestaje tijekom 18. stoljeća »zbog povećanog interesa i upotrebe timpana u operi i prodora u nearistokratske, građanske slojeve.«²⁴ Naziv svirača upućuje na vrstu glazbala koje svira: *timpanista* je svirač timpana, dok je *tamburino*, *suonator di Tamburo* (kako bilježi Della Bella, D125), dakle, svirač bubnjića (malog bubnja). Zanimljivi su srednjovjekovni izvori koji svjedoče o sviraču bubnjića koji jednom rukom svira i sviralu.²⁵ K. Kos to tumači mogućom štednjom instrumentalnih glazbenika.²⁶ S obzirom na starost i učestalou uporabu ove udaraljke, njihov je pojmovnik raznovrstan i bogato razrađen kod oba spomenuta leksikografa. Činjenica jest, međutim, da se pojmovi vrlo uopćeno rabe, tako da i Mikalja i Della Bella rabe za bubanj

²⁰ *Ibid.*, 446-449. Usp. također Stanislav TUKSAR: Prvi europski spomen naziva *trompetta* u Dubrovniku 1302. godine, *Arti musices*, 22 (1991) 1, 95-96.

²¹ Barokna reprezentativnost kombinacije trublje i timpana uzela je do te mjere maha, da je papa Benedikt XIV. 1749. godine enciklikom zabranio njihovu uporabu u svečanim misama (*Ibid.*, 449).

²² *Ibid.*, 452-453. O likovnim prikazima glazbala do sredine 16. stoljeća, više u: Koraljka KOS: Muzički instrumenti u srednjovjekovnoj likovnoj umjetnosti Hrvatske, *Rad JAZU*, 351 (1969) 167-270; o terminologiji vidi posebno na str. 244-245.

²³ Stanislav TUKSAR: *Hrvatska glazbena terminologija*, 177.

²⁴ Herbert TOBISCHEK: *Die Pauke. Ihre spiel- und bautechnische Entwicklung in der Neuzeit*, H. Schneider Verlag, Tutzing 1977, 18; preuzeto iz: TUKSAR, *Hrvatska glazbena terminologija*, 178.

²⁵ Primjer dječaka koji svira »jednoručnu« flautu i bubnjić nalazimo na korčulanskoj katedrali sv. Mihovila; usp. Koraljka KOS, Muzički instrumenti, 196 i sliku ovdje na str. 43.

²⁶ Koraljka KOS, Muzički instrumenti, 179.

talijanski pojam *tamburo*, dok mu je *tympanum* latinski prijevod.²⁷ Osim toga, valja imati na umu da takvi izvori daju neke načelne upute i opise, dok je situacija u glazbenoj praksi katkada i varirala. Iz uporabnoga je konteksta, pa tako i iz podataka u ovome radu, vidljivo, međutim, da se radi o dva tipa membranofonskih udaraljki – malom i velikom, gdje se manja inačica (mali bubanj) rabi isključivo u pješaštvu (stoga smo ovdje svirače i nazvali bubnjari-ma), a veliki – timpani – u konjaničkim postrojbama (timpanisti). Shodno tomu je i sastavljena odgovarajuća kombinacija s puhačim glazbalom: uz (mali) bubanj nastupali su pifaristi (tj. svirači drvenog i manjeg puhaćeg glazbala) kao tiša kombinacija, dok je u konjici velika vrsta udaraljke (timpan) davala signale uz trublju, tj. glasnije i veće metalno puhaće glazbalo.

Zaključak

Glazbena pratnja sastavni je dio ranomodernih vojnih postrojba diljem Europe. U ovome radu, zasnovanom na izvornome građivu iz Državnoga arhiva u Mlecima, točnije spisima magistrature Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, u središtu istraživanja su glazbenici prisutni u mletačkim kopnenim postrojbama (pješaštvu i konjaništvu) koje su poglavito bile unovačene duž istočnojadranske obale tijekom 18. stoljeća. Raščlamba velikog uzorka – popisa pripadnika pojedinih satnija unutar pukovnija – pokazuje da je gotovo svaka borbena jedinica imala barem jednog glazbenika, a poneke i više njih. Glazbenu pratnju pješaštva ponajprije su činili bubnjari, rjeđe pifaristi, dočim su u konjaničkim postrojbama redoviti bubnjari, a ponekad i timpanisti i pifaristi. Budući da je pješačkih postrojbi bilo bitno više od konjaničkih, veća je i brojnost glazbenika koji su djelovali u sklopu jedinica *Fanti oltramarini*. Njihovo je zavičajno podrijetlo šaroliko: prednjače glazbenici s istočnojadranske obale, ponajprije iz Dalmacije (u manjoj mjeri i iz Istre i Boke), a svoj su prinos jedinicama u kojima su djelovali davali i glazbenici zavičajem s Apeninskoga poluotoka, prije svega iz krajeva i gradova u sastavu mletačke terraferme. Osim navedenih, u prekomorskim postrojbama pod stijegom Serenissime djelovali su i glazbenici iz Grčke, Albanije, Bosne, Češke, Ugarske i germanskih zemalja. Postrojbama u kojima su zabilježeni zapovijedali su pukovnici i drugi časnici iz Dalmacije i Boke, ali i, iako u manjem broju, iz Crne Gore i Albanije. Glazbenici su, sukladno kretanju njihovih satnija, bilo vrlo mobilni. Bilježimo ih poglavito u Mlecima i gradovima Veneta, u velikom broju u Dalmaciji (Zadar, Split, Hvar, okolica Zadra) te u Boki, Istri i Grčkoj.

²⁷ Tako je npr. *bubanj* (pojam uveden kod Mikalje: M2, M75, a kod Della Belle: D126) u latinskom prijevodu u sva tri slučaja naveden kao *tympanum*, a talijanski *tamburo* (M2), *tamburro* (M75), a kod Della Belle s pojašnjenjem *tamburo, Stromento militare noto* (D126).

Popisivači su nam ostavili i mogućnost upoznavanja s fizičkim izgledom ovih pripadnika vojnih jedinica. Bubnjari su najčešće dječaci ili mladići, dočim su trubači – pripadnici konjaništva – osobe u zreloj životnoj dobi. Osim bubnjara koji su zbog svoje dobi opisivani kao malene, sitne osobe, većina drugih glazbenika bila je srednjega rasta. Najčešće su smeđokosi, ali ako je riječ o dobno starijim osobama – sjedokosi. Za dio glazbenika moguće je pratiti i tijekom njihove vojne karijere: prijelaze iz jedne satnije u drugu (uvijek unutar istoga roda), dužinu vojne službe, ali i međusobnu obiteljsku umreženost (primjer djelovanja više članova veronske obitelji Baratta).

Analiza glazbala upućuje da su u pješaštvu korištene svirale (tj. drvena puhaća glazbala) i mali bubanj (bubnjić), dok su u konjaničkim postrojbama korištene cjenjenije glasnije trublje (limena puhaća glazbala) i timpani (veliki tip membrano-fonskog glazbala s koritastim dnom i jednostranom membranom). Preliminarnim istraživanjem imena popisanih izvoditelja nije međutim pronađen korelat među dosada poznatim glazbenicima, no to valja postaviti kao jedan od budućih zadataka. Lako bi naime bilo moguće da su se navedeni vojni glazbenici nakon istupanja iz vojne službe (pa čak i za vrijeme njezina trajanja) povremeno priključili kakvom civilnom ansamblu (najčešće opernom orkestru), ili su možda i sami tvorili neki veći vojni reprezentativni orkestar kakav je bio uobičajen u većim glazbeničkim središtima.

Na kraju možemo zaključiti kako je proučavanje djelovanja glazbene pratnje u vojnim postrojbama Mletačke Republike tema koja otvara niz interdisciplinarnih mogućnosti. Neke od njih smo ovim radom pokušali razriješiti, a svakako da će buduća istraživanja arhivskoga materijala donijeti i nove spoznaje.

Tradicija svirale i bubnjića poznata je u hrvatskom priobalju još od srednjega vijeka.
O tome svjedoči primjer iz katedrale u Korčuli (15. st.).

PRILOG: Popis članova glazbene pratnje zabilježenih u mletačkim pješačkim i konjaničkim postrojbama tijekom 18. stoljeća²⁸

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
1.	Aimo, Luigi	Bortolo	Cremona	timpalnist	konjaništvo				čilaš	potpukovnik Antun Duplancić	stražmeštar i nadintendant konjanstva Franjo Buća	Zadar, 1.9.1765. Zadar, 1.9.1771. Benkovac, 1.9.1772.	b. 784 b. 784 b. 785
2.	Alberti, Giorgio		Palmanova	bubnjar	pješništvo	12 13	nizak	plavokos		pukovnik Šimun Benja	pukovnik Šimun Benja	Zadar, 18.11.1777. ?, oko 1780.	b. 776 b. 778
3.	Aleksić, Anđelo (Alexich, Anzolo)	Niko (Nico)		bubnjar	pješništvo					pukovnik Juraj Medin	pukovnik Juraj Medin	Mleci, 29.3.1727. Kopar, 15.7.1728.	b. 648 b. 649
4.	Antunov, Antun (Antonio de Antonio)		Lastva	bubnjar	pješništvo					bojnik Nikola Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Medin	?, 1.9.1789. Hvar, 14.9.1791.	b. 454 b. 651
5.	Bacco, Francesco	Mattio	Padova	trubač	konjaništvo				vračnac	kapetan Giacinto Matiazzi	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 10.4.1791.	b. 651
										pukovnik Lujo Karlo Benja	pukovnik Lujo Karlo Benja	Verona, 10.5.1754.	b. 775

²⁸ Članovi glazbene pratnje navode se abecednim slijedom, a uz osnovne podatke (prezime, ime, ime oca, zavičajno podrijetlo, glazbeno usmjerenje), navode se satnije (*compagnia*) i pukovnije (*reggimento*) unutar kojih su djelovali, osobne karakteristike (dob, stas, boja kose), podatci o konjima (za pripadnike konjaničkih postrojbi), mjesto i datum popisivanja te signatura (broj svežnja, odnosno buste) unutar arhivskoga fonda Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli u Archivio di Stato di Venezia.

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
6.	Bacheli (Bachi), Mattio			trubač	konjaništvo					kapetan Aleksandar Duplanić	pukovnik Tripun Gregorina	Mleci, 12.1.1786. Kotor, 1.8.1786.	b. 817 b. 818
7.	Balestrello, Pietro	Andrea	Verona	trubač	konjaništvo	30 33	srednjeg rasta	smrdokos	vranac	stražmeštar i nadintendant konjaništva Franjo Buća	stražmeštar i nadintendant konjaništva Franjo Buća	Brescia, 1.1.1762. Zadar, 1.10.1765.	b. 783 b. 784
8.	Balić, Mate (Balich, Mate)	Pave	Kaštela	bubnjar	pješništvo					kapetan Nikola Michieli Vitturi	pukovnik Bartol Knapić	?, 1788. ?, 1.9.1789. Hvar, 14.9.1791.	b. 604A b. 454 b. 651
9.	Banović, Nikola (Banovich, Nicola)			bubnjar	pješništvo					pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Krf, 1.6.1767.	b. 639
10.	Baratta, Antonio	Francesco	Verona	timpalnist	konjaništvo				dorat	stražmeštar i nadintendant konjaništva Franjo Buća	stražmeštar i nadintendant konjaništva Franjo Buća	Zadar, 1.10.1765. Zadar, 1.9.1768. Zadar, 1.9.1771. Split, 4.11.1774.	b. 784 b. 784 b. 784 b. 786

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
12.	Baratta, Gaetano	Francesco	Verona	timpamnist	konjanništvo				vranac čilaš	stražmeštar i nadintendant konjanništva Franjo Buća	stražmeštar i nadintendant konjanništva Franjo Buća	Zadar, 1.9.1768. Zadar, 1.9.1771. Split, 4.11.1774.	b. 784 b. 784 b. 786
13.	Baratta, Giuseppe	Antonio	Verona	timpamnist	konjanništvo				dorat riđan	pukovnik Tripun Gregorina	pukovnik Tripun Gregorina	Padova, 16.3.1775. Padova, 12.8.1778. Rovigo, 2.12.1780.	b. 815 b. 816 b. 816
14.	Barić, Jakov (Barich, Giacomo)	Šimun (Simon)	Zadar	bubnjar	pješništvo					pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Bergamo, 28.3.1769.	b. 673
15.	Barić, Jerolim (Barich, Gerolimo)			bubnjar	pješništvo					kapetan Aleksandar Rado	pukovnik Tripun Šukanić	Mleci, 30.4.1762.	b. 703
16.	Baron, Lazaro	Domenico	Verona	trubač	konjanništvo				vranac	pukovnik Franjo Buća	pukovnik Franjo Buća	Mleci, 30.5.1758. Padova, 10.11.1758. Verona, 1.4.1759.	b. 782 b. 782 b. 782
										stražmeštar i nadintendant konjanništva Franjo Buća	stražmeštar i nadintendant konjanništva Franjo Buća	Brescia, 1.1.1762.	b. 783

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
17.	Basan, Šime (Basan, Sime)	Ivan (Zu- anne)	Zadar	bubnjar	pješastvo					pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mleci, 29.9.1795. Mleci, 31.12.1795. Mleci, 31.12.1796.	b. 645 b. 645 b. 646
18.	Benušić, Antun (Benusich, Antonio)	Jakov (Giacomo)	Rovinj	bubnjar	pješastvo					kapetan Andrija Medin	pukovnik Tripun Štukanović	Mleci, 29.12.1764.	b. 703
19.	Bernardinelli, Carlo			trubač	konjanštvo					pukovnik Šimun Nassis	pukovnik Šimun Nassis	Zadar, 1.7.1716.	b. 826
										kapetan Antun Fenzi	pukovnik Nikola Divnić	Sutomišća, 20.4.1717. Zadar, 1.3.1718. Split, 5.5.1718.	b. 808 b. 808 b. 808
20.	Bertinović, Nikola (Bertinovich, Niccolò)	Stjepan (Steffano)	Zadar	bubnjar	pješastvo					kapetan Petar Medin	pukovnik Nikola Medin	Mleci, 31.5.1793.	b. 652
21.	Bešić, Duje (Besich, Duie)	Luka (Luca)	Šolta	bubnjar	pješastvo					kapetan Filip Paštrović	pukovnik Marko Đikanović	Zadar, 1.3.1779. Mleci, 6.5.1779. Krf, 1.3.1781.	b. 600A b. 599 b. 600A
22.	Bigonjić, Nikola (Bigonich, Niccolò)			bubnjar	pješastvo					kapetan Pavao Scutari	pukovnik Franjo Bellafusa	?, 1.9.1787.	b. 450

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
23.	Bomba, Giorgio	Todorin	Romanija (Grčka)	bubnjar	pješništvo	17	nizak	crn-kos		pukovnik Ivan Antun Kumbat	pukovnik Ivan Antun Kumbat	Krf, 1.9.1724. Krf, 1.3.1726.	b. 546 b. 547
24.	Bonaventura, Karlo (Bonaventura, Carlo)	Antun (Antonio)	Zadar	bubnjar	pješništvo	14				kapetan Jerolim Smeča	pukovnik Benedikt Paskvali	Udine, 18.8.1773.	b. 675
25.	Bracconi, Josip (Bracconi, Giuseppe)	Nikola (Niccolò)	Istra	bubnjar	pješništvo					pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Bergamo, 9.11.1770. Bergamo, 31.3.1772.	b. 674 b. 675
26.	Bratović, Filip (Bratovich, Filippò)	Vid (Vido)	Novi-grad	pifarist	pješništvo					pukovnik Nikola Progina	pukovnik Nikola Progina	Split, 11.8.1783.	b. 683
27.	Bratulić, Nikola (Bratulich, Niccolò)	Ivan (Zu- anne)	Zadar	pifarist	pješništvo					potpukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Scutari potpukovnik Vicko Michieli Vitturi	Zadar, 31.8.1789. Mleci, 1.3.1792.	b. 701 b. 643
28.	Bravazzo, Ivan Kristitelj (Bravazzo, Zan Battista)	Frane	Istra	bubnjar	pješništvo					kapetan Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Marko Ginni	?, kolovoz 1779.	b. 604A
29.	Brevini, Dominik (Brevini, Domenico)	Andelo (Anzolo)	Šibenik	bubnjar	pješništvo	17				kapetan Jerolim Smeča	pukovnik Benedikt Paskvali	Udine, 18.8.1773.	b. 675
30.	Brilić, Ivan (Brilich, Zuanne)	Marko (Marco)		bubnjar	pješništvo					kapetan Pavao Scutari	pukovnik Franjo Bellafusa	?, 1.9.1787.	b. 450

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
31.	Brkanović, Šime (Bercanovič, Sime)			bubnjar	pješništvo					kapetan Luka Macedonia	potpukovnik Nikola Visko-vić	Brescia, 30.6.1705.	b. 715
32.	Brtnić, Ivan (Brtnich, Zuanne)	Grgur (Gregorio)	Plomin	bubnjar	pješništvo		nizak / dječak			kapetan Ivan Kravčić	pukovnik Ivan Antun Kumbat	Poreč, 14.4.1734.	b. 548
33.	Brunelli, Ivan (Brunelli, Zuanne)	Antun (Antonio)		trubač	konjanništvo			sivac		pukovnik Antun Radnić	pukovnik Antun Radnić	Mleci, 31.12.1796.	b. 826
34.	Bucella, Pietro	Domenico	Verona	trubač	konjanništvo					pukovnik Nikola Divnić	pukovnik Nikola Divnić	Mleci, 30.12.1728.	b. 809
35.	Buić, Antun (Buich, Antonio)			bubnjar	pješništvo					kapetan Pavao Scutari	pukovnik Franjo Bellafusa	?, 1.9.1787.	b. 450
36.	Burić, Ilija (Burich, Ilija)	Ivan (Zuanne)	Mirlović Zagora	pifarijst	pješništvo		srednjeg rasta	smeđokos		pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat (pok.)	Mleci, 29.6.1748. Verona, 20.6.1749.	b. 550 b. 550
37.	Burmatić, Ivan (Burmatich, Zuanne)			bubnjar	pješništvo					kapetan Andrija Medin	pukovnik Petar Corpone	Mleci, 28.3.1750. Zadar, 21.5.1720.	b. 550 b. 551
38.	Bustichelli, Carlo	Giuseppe		trubač	konjanništvo				čičlaš	pukovnik Šimun Benja	pukovnik Šimun Benja	Zadar, 31.7.1774.	b. 776
39.	Can, Anzolo		Ferrara	trubač	konjanništvo					pukovnik Nikola Divnić	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.5.1709.	b. 807

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
40.	Capello, Giovanni Maria			pijarist	pješništvo					pukovnik Juraj Medin	pukovnik Juraj Medin	Mleci, 29.3.1727.	b. 648
41.	Caprini, Bortolo			bubnjar	pješništvo					kapetan Filip Paštrović	pukovnik Marko Đikanović	Mleci, 6.5.1779.	b. 599
42.	Carabadan, Dimitri	Cristoforo	Moreja	pijarist	pješništvo					pukovnik Marko Antun Bubić	pukovnik Marko Antun Bubić	Krf, 2.5.1775. Mleci, 29.9.1775.	b. 500 b. 500
43.	Carbonazzo, Pietro		Vicenza	trubač	konjaništvo					potpukovnik Juraj Radoš	pukovnik Šimun Nassi	Palmanova, 25.6.1779. Zadar, 15.6.1714. Zadar, 1.7.1716.	b. 499 b. 824 b. 824
44.	Cavalin, Krstitelj (Cavalin, Battista)	Antun (Antonio)	Istra	bubnjar	pješništvo					pukovnik Ivan Krapović	pukovnik Ivan Krapović	Rovigo, 10.7.1742.	b. 632
45.	Cedetti, Bastian	Antonio	Mleci	bubnjar	pješništvo	19	srednjeg rasta	smeđokos		pukovnik Petar Corponese	pukovnik Petar Corponese	Zadar, 29.7.1728.	b. 552
46.	Celić, Petar (Celich, Pietro)			bubnjar	pješništvo					kapetan Filip Paštrović	pukovnik Marko Đikanović	Mleci, 6.5.1779.	b. 599
47.	Cernochi, Frane	Mihovil (Michel)		pijarist	pješništvo					pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Zadar, 20.12.1753. Mleci, 30.6.1759.	b. 634 b. 635

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
48.	Conturi, Panagioti	Gianni	Romanija (Grčka)	pifarist	pješništvo	45	srednjeg rasta	crnocos		pukovnik Ivan Antun Kumbat	pukovnik Ivan Antun Kumbat	Krf, 1.9.1724.	b. 546
						-						Krf, 1.3.1726.	b. 547
49.	Corver, Augustin	Dimitri	Romanija (Grčka)	pifarist	pješništvo	36	visok	smeđokos		pukovnik Ivan Antun Kumbat	pukovnik Ivan Antun Kumbat	Krf, 1.9.1724.	b. 546
						-						Krf, 1.3.1726.	b. 547
50.	Crem, Vido	Anzolo		trubač	konjaništvo					potpukovnik Šimun Nassi	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.3.1711.	b. 807
51.	Cristodullo, Niccolò			bubnjar	pješništvo					kapetan Marko Đikanović	pukovnik Antun Kumbat (pok. 1751.)	Mleci, 28.12.1748.	b. 550
												Verona, 16.11.1751.	b. 550
52.	Curi, Teofilo	Francesco	Romanija (Grčka)	bubnjar	pješništvo	19	srednjeg rasta	smeđokos		kapetan Antun Kumbat	pukovnik Ivan Antun Kumbat	Krf, 1.9.1724.	b. 546
												Mleci, 1.3.1726.	b. 547
53.	Cvitanović, Antun (Cvitanovich, Antonio)	Šimun (Simeone)		bubnjar	pješništvo					pukovnik Nikola Progina	pukovnik Nikola Progina	Split, 11.8.1783.	b. 683
54.	Cvitanović, Petar (Cvitanovich, Pietro)	Šimun (Simeone)		bubnjar	pješništvo					pukovnik Nikola Progina	pukovnik Nikola Progina	Split, 11.8.1783.	b. 683
												Mleci, 30.1.1786.	b. 685
												Mleci, 30.4.1788.	b. 454
												Mleci, 30.6.1788.	b. 650

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
55.	Cvitković, Josip (Cvitkovich, Giuseppe)	Frane	Hvar	bubnjar	pješništvo					kapetan Marco Antonio Cristofoli	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 7.10.1791.	b. 651
56.	Čudarović, Petar (Chudarovich, Pietro)			pijarist	konjaništvo					pukovnik Šimun Benja	pukovnik Šimun Benja	?, oko 1780.	b. 778
57.	Darsan, Šime (Darsan, Sime)	Ivan (Zu- anne)		bubnjar	pješništvo					pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mleci, 1.9.1793.	b. 454
58.	Fabiani, Giovanni			bubnjar	pješništvo					kapetan Pavao Scutari	pukovnik Franjo Bellafusa	?, 1.9.1787.	b. 450
59.	Fabianis (Fabianci), Francesco	Francesco	Brescia	trubač	konjaništvo					pukovnik Nikola Divnić	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.5.1709. Mleci, 10.7.1715. Zadar, 1.7.1716.	b. 807 b. 807 b. 807
60.	Fatton, Francesco	Michiel	Verona	trubač	konjaništvo				čilaš	pukovnik Tripun Gregorina	pukovnik Tripun Gregorina	Treviso, 19.9.1790.	b. 819
61.	Feni, Nikola (Feni, Niccolò)	Scipion	Buzet	bubnjar	pješništvo					potpukovnik Nikola Scutari	pukovnik Benedikt Paškvali	Krf, 10.5.1773.	b. 675

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
62.	Ferrante, Andrea	Mattio	Mleci	pifarist	pješništvo	13	nizak	plavokos		pukovnik Juraj Medin	pukovnik Juraj Medin	Mleci, 29.3.1727.	b. 648
63.	Ferrante, Scipion			pifarist	pješništvo					pukovnik Stjepan Buča	pukovnik Stjepan Buča	Mleci, 10.10.1729.	b. 503
64.	Fontana, Tommaso	Ivan (Zu- anne)	Split	bubnjar	pješništvo					pukovnik Josip Antun Fanto- nja	pukovnik Stjepan Buča	Bergamo, 18.4.1731.	b. 504
65.	Frambelli, Antonio			trubač	konjanništvo	60	srednjeg rasta	sjedokos		bojnik Franjo Benja	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 4.7.1716.	b. 808
66.	Furla, Pavao (Furla, Paolo)	Gaetan	Knin	trubač	konjanništvo				dorat	kapetan Antun Radnić	pukovnik Tripun Gorina	Padova, 22.10.1789.	b. 819
67.	Gambirasi, Domenico	Ivan (Zu- anne)	Knin	pifarist	pješništvo					pukovnik Jerolim Smeča	pukovnik Jerolim Smeča	Brescia, 12.8.1794.	b. 702
68.	Gambirasi, Donato	Ivan (Zu- anne)	Knin	bubnjar	pješništvo					pukovnik Jerolim Smeča	pukovnik Jerolim Smeča	Brescia, 12.8.1794.	b. 702
69.	Gardiljević, Mihovil (Gardiljevich, Michel)	Antun (Antonio)	Zadar	pifarist	pješništvo					pukovnik Juraj Mitrović	pukovnik Juraj Mitrović	Mleci, 31.12.1796.	b. 663
70.	Garetić, Antun (Garetich, Antonio)			bubnjar	pješništvo					kapetan Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Marko Ginni	?kolovoz 1779.	b. 604A

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
71.	Gava, Pietro			trubač	konjanništvo					potpukovnik Franjo Buča	pukovnik Franjo Benja	Cremona, 12.9.1751.	b. 775
72.	Gelladi, Antonio	Filippo	Verona	trubač	konjanništvo	34	srednjeg rasta	smeđokos	đorlat	bojnik Lujo Karlo Benja	pukovnik Nikola Divnić	Treviso, 13.10.1729.	b. 809
						34						Palmanova, 6.4.1730.	b. 809
						34						Udine, 2.11.1730.	b. 809
						36						Udine, 29.9.1732.	b. 809
						36						Mleci, 27.12.1732.	b. 809
						37						Brescia, 5.7.1733.	b. 809
73.	Giacopin, Antun (Giacopin, Antonio (Giacopin))	Antun (Antonio)	Istra	trubač	konjanništvo				vranac	bojnik Franjo Benja	pukovnik Lujo Detriko	Verona, 14.8.1737.	b. 801
74.	Gligoropulo, Andrea	Zuanne	Grčka	pifarist	pješništvo	41	srednjeg rasta	sjedokos		pukovnik Sijepan Buča	pukovnik Sijepan Buča	Mleci, 24.6.1737.	b. 507
						-						Mleci, 1.6.1740.	b. 508
75.	Grbavac, Antun (Grbavaz, Antonio)	Mate	Istra	bubnjar	pješništvo					pukovnik Marko Antun Bubić	pukovnik Marko Antun Bubić	Krf, 2.5.1775.	b. 500

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
76.	Grbavac, Juraj (Grbavaz, Zorzi)	Mate	Istra	bubnjar	pješništvo					pukovnik Marko Antun Bubić	pukovnik Marko Antun Bubić	Krf, 2.5.1775. Mleci, 29.9.1775. Mleci, 21.3.1778.	b. 500 b. 500 b. 500
77.	Grgurović, Ivan (Grgurovich, Zuanne)	Ivan (Zu- anne)	Bribir	bubnjar	pješništvo	13 -				pukovnik Ivan Krapović	pukovnik Ivan Krapović	Rovigo, 10.7.1742. Mleci, 29.6.1743.	b. 632 b. 632
78.	Gršić, Antun (Gersich, Antonio)	Antun (Antonio)	Zadar	bubnjar	pješništvo					pukovnik Ivan Krapović	pukovnik Ivan Krapović	Zadar, 30.9.1738. Krf, 20.5.1740. Mleci, 28.7.1740.	b. 629 b. 630 b. 630
79.	Guerra, Marko (Guerra, Marco)	Josip (Iseppo)	Istra	bubnjar	pješništvo					bojnik Giovanni Paravia	pukovnik Vicko Micheli Vitturi	Kotor, 30.9.1793. Kotor, 25.10.1794.	b. 644 b. 647
80.	Gverizin, Petar (Guerizin, Pietro)	Juraj (Zorzi)	Bosna	trubač	konjanništvo				sivac	potpukovnik Antun Duplanić	pukovnik Franjo Buća	Mleci, 25.6.1763.	b. 783

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
81.	Ider, Zuanne Battista	Zuanne	Njemačka/Tedesko	trubač	konjaništvo				riđan	kapetan Lujo Karlo Benja	pukovnik Šimun Nassi	Zadar, 1.7.1716.	b. 825
82.	Ivanišević, Ive (Ivanisevich, Ive)	Šime (Sime)	Crna Gora	bubnjar	pješništvo	18	srednjeg rasta	smeđokos		kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paškvali	Udine, 16.8.1773.	b. 675
83.	Ivanović, Danijel (Ivanovich, Daniele)	Nikola (Nicola)	Crna Gora	bubnjar	pješništvo	- 22	srednjeg rasta	smeđokos		kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paškvali	Mleci, 30.5.1775.	b. 697
84.	Ivanović, Matija (Ivanovich, Mattio)	Šime (Sime)	Veli rat	pifarist	pješništvo					potpukovnik Nikola Micheli Vitturi	pukovnik Vicko Michelli Vitturi	Mleci, 29.7.1795.	b. 645
85.	Ivanović, Santo (Ivanovich, Santo)			bubnjar	pješništvo					bojnik Jerolim Smeća	pukovnik Nikola Scutari	Mleci, 28.2.1782. Kotor, 1.3.1783. Kotor, 1.3.1787.	b. 643 b. 643 b. 643
86.	Ivanušić, Nikola (Ivanusich, Niccolò)	Antun (Antonio)	Zadar	bubnjar	pješništvo					pukovnik Marko Antun Bubić	pukovnik Marko Antun Bubić	Mleci, 29.9.1775.	b. 500

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
87.	Jakina, Marko (Giachina, Marco)	Jure	Šibenik	pifarist	pješništvo					pukovnik Vico Michieli Vitturi	pukovnik Vico Michieli Vitturi	Mleci, 28.9.1793. Mleci, 31.12.1794. Mleci, 30.7.1795.	b. 643 b. 643 b. 643
88.	Janković, Ivo (Giancovich, Ivo)	Pere	Zadar	bubnjar	pješništvo					pukovnik Nikola Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Zadar, 31.7.1789.	b. 701
89.	Ječić, Andrija (Giechnich, Andrea)	Antun (Antonio)		pifarist	pješništvo					pukovnik Marko Antun Bubić	pukovnik Marko Antun Bubić	Mleci, 29.12.1781.	b. 499
90.	Josipov, Juraj (Zorzi di Iseppo)	Mijat (Miat)	Zadar	bubnjar	pješništvo					kapetan Marko Antunivari	pukovnik Vico Michieli Vitturi	Kotor, 30.9.1793. Kotor, 1.9.1794.	b. 644 b. 643
91.	Jovičić, Ivan (Giovicich, Zuzanne)			bubnjar	pješništvo					bojnik Jerolim Smeća	pukovnik Nikola Scutari	Kotor, 1.3.1787.	b. 643
92.	Jurić, Marin (Giurich, Marin)	Jure	Istra	bubnjar	pješništvo					kapetan Coloandro Corponese	pukovnik Petar Corponese	Zadar, 18.3.1728.	b. 552
93.	Jurin, Dominik (Giurin, Domenico)	Jure	Ugarska	bubnjar	pješništvo					kapetan Antun Marković	pukovnik Stjepan Buća	Bresica, 11.1.1729.	b. 503
94.	Jurković, Josip (Giurcovich, Iseppo)	Josip (Iseppo)	Šibenik	bubnjar	pješništvo					kapetan Petar Medin	pukovnik Nikola Medin	Mleci, 31.5.1793.	b. 652

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
95.	Kačić, Šimun (Cacich, Simeone)	Antun (Antonio)	Split	bubnjar	pješništvo					potpukovnik Donà Cleva	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 7.7.1788.	b. 650
96.	Karamarković, Luka (Caramar-co-vich, Luca)	Luka (Luca)	Grbalj	bubnjar	pješništvo	15				pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Bergamo 31.3.1772.	b. 675
97.	Karanić, Marko Antun (Caranich, Marco Antonio)	Vicko (Vicenzo)		bubnjar	pješništvo					kapetan Gabrijel Medin	pukovnik Nikola Medin	Krf, 28.8.1794.	b. 652
98.	Karisto, Jakov (Caristo, Giacomo)	Petar (Pietro)		pijarist	pješništvo					kapetan Nicolò Visinoni	pukovnik Ivan Barbari	Kotor, 1.3.1796.	b. 647
99.	Kasandrić, Antun (Casan-drich, Antonio)	Nikola (Niccolò)	Zadar	bubnjar	pješništvo	13	nizak	smeđokos		kapetan Tripun Štukanović	pukovnik Stjepan Buća	Mleci, 31.8.1741.	b. 509
100.	Kežević, Luka (Chieseovich, Luca)	Krsto (Cristoforo)	Crna Gora	bubnjar	pješništvo					potpukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Scutari	Zadar, 31.8.1789. Mleci, 1.3.1792. Mleci, 1.9.1793.	b. 701 b. 643 b. 454
101.	Kivić, Krstitelj (Chivich, Battista)	Karlo (Carlo)	Šibenik	pijarist	pješništvo					pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Zadar, 18.8.1762. Mleci, 1.12.1765. Verona, 24.1.1766.	b. 671 b. 672 b. 671
102.	Kočarović, Pavao (Cochiarovich, Paolo)	Antun (Antonio)	Neretva	timpnist	konjanništvo					pukovnik Šimun Benja	pukovnik Šimun Benja	Zadar, 31.7.1774.	b. 776

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
103.	Kolanović, Nikola (Colanovich, Niccolò)	Jure	Pašman	bubnjar	pješništvo					pukovnik Nikola Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Zadar, 31.7.1789.	b. 701
104.	Kondušević, Grgur (Condusevich, Gregorio)	Filip (Filippo)		bubnjar	pješništvo					pukovnik Juraj Mitrović	pukovnik Juraj Mitrović	Mleci, 31.12.1796.	b. 663
105.	Koradina, Andrija (Coragina, Andrea)			pifarist	pješništvo					pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Verona, 20.6.1749.	b. 550
106.	Kovač, Jure (Covaz, Giure)	Niko (Nico)		bubnjar	pješništvo					kapetan Gabrijel Vračen	pukovnja Spalato	Zadar, 1.7.1734.	b.703
107.	Kraljević, Petar (Craglievich, Pietro)	Ive	Zadar	bubnjar	pješništvo					kapetan Tripun Leoni	pukovnik Antun Kumbat	Mleci, 29.6.1748	b. 549
108.	Krivić, Antun (Crivich, Antonio)			pifarist	pješništvo					bojnik Jerolim Smeća	pukovnik Nikola Scutari	Mleci, 28.2.1782.	b. 643
												Kotor, 1.3.1783.	b. 643
												Kotor, 1.3.1787.	b. 643
109.	Kurtović, Ivan (Curtovich, Zuzanne)			trubač	konjanništvo					pukovnik Šimun Benja	pukovnik Šimun Benja	?, oko 1780.	b. 778
110.	Lazanin, Nikola (Lazanin, Niccolò)	Mate	Drniš	pifarist	pješništvo					bojnik Nikola Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Medin	?, 1.9.1789.	b. 454
												Hvar, 14.9.1791.	b. 651

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
111.	Lete, Frane	Ivan (Zu- anne)		bubnjar	pješništvo					kapetan Nicolò Visinoni	pukovnik Ivan Barbarić	Kotor, 1.3.1796.	b. 647
112.	Levole, Giacomo	Antonio	Rovere	bubnjar	pješništvo					potpukovnik Nikola Visković	potpukovnik Nikola Visković	Brescia, 30.6.1705.	b. 715
113.	Litenić, Leonard (Litenich, Leonardo)	Blaž (Biasio)	Zadar	trubač	konjanništvo				dorat	kapetan Antun Radnić	pukovnik Tripun Gorina	Kotor, 1.8.1786.	b. 817
									-			Kotor, 3.8.1788.	b. 818
114.	Lodolina, Ante		Sali	bubnjar	pješništvo					potpukovnik Nikola Micheli Vitturi	pukovnik Vicko Michelli Vitturi	Mleci, 29.7.1795.	b. 645
115.	Lombardi, Francesco	Anzolo	Gorizia	trubač	konjanništvo				čilaš	pukovnik Lujo Detriko	pukovnik Lujo Detriko	Mleci, 10.5.1715.	b. 801
												Zadar, 1.7.1716.	b. 801
												Treviso, 9.4.1724.	b. 802
									sivac			Udine, 6.6.1741.	b. 806
116.	Lušić, Ivan (Lusich, Zuanne)	Ivan (Zu- anne)	Krk	bubnjar	pješništvo					pukovnik Petar Corponese	pukovnik Petar Corponese	Zadar, 1.1.1727.	b. 552
												Zadar, 29.7.1728.	b. 552
117.	Madruzzi, Giuseppe	Andrea	Feltre	trubač	konjanništvo					potpukovnik Šimun Nassi	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.3.1711.	b. 807
										pukovnik Šimun Nassi	pukovnik Šimun Nassi	Zadar, 15.6.1714.	b. 824

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
118.	Majer, Juraj (Mater, Zorzi)	Matiija (Mattio)	Zadar	pifariist	pješništvo					pukovnik Nikola Međin	pukovnik Nikola Međin	Mleci, 31.12.1796.	b. 654
119.	Mandić, Petar (Mandich, Pietro)	Josip (Iseppo)	Omiš	bubnjar	pješništvo					kapetan Marko Antun Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Kotor, 30.9.1793.	b. 701
120.	Marcelić, Vicko (Marcelich, Vicenzo)		Sutomišćica	bubnjar	pješništvo					kapetan Mihovil Zavorović	pukovnik Marko Đikanović	Zadar, 1.3.1779. Zadar, 26.5.1779.	b. 600A b. 599
121.	Marcon, Valentino	Domenico	Verona	trubač	konjanništvo					pukovnik Franjo Benja	pukovnik Franjo Benja	Verona, 5.12.1748. Palmanova, 31.1.1750. Padova, 15.3.1752.	b. 774 b. 774 b. 774
122.	Marić, Šime (Marich, Sime)	Antun (Antonio)	Silba	bubnjar	pješništvo	15				pukovnik Ivan Krapović	pukovnik Ivan Krapović	Zadar, 30.9.1738. Mleci, 28.7.1740. Krf, 20.9.1740.	b. 629 b. 630 b. 630
123.	Markesinović, Lujo (Marchesinovich, Luigi)			bubnjar	pješništvo					kapetan Zorzi Scordilli	pukovnik Ivan Krapović	Kotor, 10.6.1770.	b. 633
124.	Markov, Antun (Antonio di Marco)	Marko (Marco)		bubnjar	pješništvo					kapetan Vuk Bogetić	pukovnik Marko Đikanović	Krf, 29.2.1780.	b. 600A
										kapetan Antun Rado		Krf, 31.8.1781.	b. 600A

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
125.	Marković, Krstitelj (Marcovich, Battista)	Petar (Pietro)	Šibenik	bubnjar	pješništvo	14		smeđo-kos		kapetan Stjepan Sudarović	pukovnik Antun Marković	Verona, 6.6.1764.	b. 638
126.	Martinović, Jure (Martinovich, Jure)	Luka (Luca)	Paštrovići	bubnjar	pješništvo					kapetan Jerolim Franjo Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Medin	Mleci, 31.12.1796.	b. 654
127.	Mastropuli, Gianni			bubnjar	pješništvo					pukovnik Ivan Antun Kumbat	pukovnik Ivan Antun Kumbat	Krf, 1.3.1726.	b. 547
128.	Matišević, Frane (Matiasich, Frane)	Petar (Pietro)	Zadar	timpanist	konjanništvo				vrač	pukovnik Tripun Gregorina	pukovnik Tripun Gregorina	Mleci, 11.7.1787.	b. 818
129.	Matković, Frane (Matcovich, Frane)			bubnjar	pješništvo					kapetan Franjo Ezo-ović	pukovnik Marko Đikanović	Krf, 31.8.1779.	b. 600A
130.	Mattai, Pietro	Paolo	Belluno	trubač	konjanništvo					kapetan Stojan Mitrović	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.5.1709.	b. 807
131.	Maurioto, Gianni	Stamati	Romanija (Grčka)	bubnjar	pješništvo					kapetan Ivan Antun Kumbat	?	Krf, 5.6.1711.	b. 546
132.	Megaduka, Anastasio	Niccolò	Kefalonia	bubnjar	pješništvo					bojnik Ivan Cipiko	pukovnik Jure Francić	Mleci, 30.10.1713.	b. 590
133.	Meštrović, Antun (Mestrovich, Antonio)	Šime (Sime)		bubnjar	pješništvo					pukovnik Tripun Šukanović	pukovnik Tripun Šukanović	Kotor, 1.9.1768.	b. 703
134.	Metaxa, Spiro		Grčka	bubnjar	pješništvo					kapetan Ivan Antun Kumbat	pukovnik Ivan Antun Kumbat	Mleci, 25.2.1729.	b. 547

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
135.	Mihelić, Ivan (Michelich, Zuzanne)	Toma (Tommaso)	Solin	bubnjar	pješništvo					potpukovnik Nikola Michieli Viitturi	pukovnik Vicko Michieli Viitturi	Padova, 10.7.1794. Mleci, 1.9.1794.	b. 643 b. 643
136.	Mikalja, Josip (Michaglia, Iseppo)	Božo (Nadale)	Split	bubnjar	pješništvo					pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Mleci, 30.6.1759. Krf, 1.6.1767.	b. 635 b. 639
137.	Milković, Lovro (Milcovich, Lorenzo)	Mate	Lukoran	bubnjar	pješništvo					pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Mleci, 1.12.1765.	b. 672
138.	Milković, Mate (Milcovich, Mate)	Lovro (Lorenzo)	Lukoran	bubnjar	pješništvo					pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Verona, 24.1.1766.	b. 671
139.	Milošev, Đuro (Giuro di Milos)	Miloš (Milos)	Crna Gora	bubnjar	pješništvo					pukovnik Tripun Štukanović	pukovnik Tripun Štukanović	Kotor, 1.9.1768.	b. 703
140.	Milošev, Marko (Marco di Milos)	Miloš (Milos)	Crna Gora	bubnjar	pješništvo					pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	Split, 25.1.1715.	b. 501
141.	Milošević, Antun (Milosevich, Antonio)	Jerolim (Gerolimo)	Šibenik	bubnjar	pješništvo					pukovnik Nikola Medin	pukovnik Nikola Medin	Mleci, 1.9.1793. Vicenza, 24.6.1794. Mleci, 31.12.1796.	b. 454 b. 652 b. 654
142.	Milutinov, Mitar (Mitar di Milutino)	Ivan (Zuzanne)		bubnjar	pješništvo					kapetan Nicolò Visinoni	pukovnik Ivan Barbarić	Kotor, 1.3.1796.	b. 647
143.	Mlina, Lujo (Mlina, Luigi)	Antun (Antonio)	Zadar	bubnjar	pješništvo					kapetan Danijel Kumbat	pukovnik Nikola Alačić	Mleci, 8.3.1742.	b. 459

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
144.	Monti, Alessandro	Giovanni	Verona	trubač	konjanništvo				vranac	kapetan Mihovil Andelo Filiberi	stražmeštar i nadintendant konjaništva Franjo Buća	Udine, 1.10.1771. Udine, 1.5.1774.	b. 785 b. 786
									čilaš		pukovnik Tripun Gregorina	Mleci, 15.4.1777. Ostrovica, 1.9.1782.	b. 815 b. 820
145.	Nagia, Antun (Nagia, Antonio)	Ivan (Zu- anne)	Šibenik	trubač	konjanništvo				čilaš	potpukovnik Antun Duplančić	pukovnik Tripun Gregorina	Rovigo, 1.9.1773.	b. 820
146.	Nikov, Marko (Marco di Nico)	Niko (Nico)	Njeguši	bubnjar	pješništvo					pukovnik Antun Duplančić	pukovnik Antun Duplančić	Zadar, 5.7.1774.	b. 809
147.	Noni, Giacomo			bubnjar	pješništvo					pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	Split, 25.1.1715.	b. 501
148.	Odesan, Giovanni	Antonio	Gorizia	trubač	konjanništvo				čilaš	pukovnik Ivan Krapović	pukovnik Ivan Krapović	Mleci, 29.6.1743.	b. 632
										potpukovnik Antun Duplančić	pukovnik Franjo Buća	Mleci, 10.8.1759. Salò, 14.8.1760.	b. 782 b. 782
149.	Oliva, Marko (Oliva, Marco)	Antun (Antonio)	Zadar	bubnjar	pješništvo					kapetan Antun Kumbat	pukovnik Ivan Antun Kumbat	Brescia, 24.9.1760. Padova, 17.2.1727.	b. 782 b. 547
150.	Orlandi, Ivan (Orlandi, Zu- anne)	Nikola (Niccolo)		bubnjar	pješništvo					kapetan Nicolo Visinoni	pukovnik Ivan Barbarić	Kotor, 1.3.1796.	b. 647

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
151.	Palinić, Niko (Palinich, Nico)	Niko (Nico)	Siverić	timpamist	konjanništvo				vračinaridjan	pukovnik Tripun Gregorina	pukovnik Tripun Gregorina	Kotor, 1.8.1786. Mleci, 11.7.1787.	b. 817 b. 818
152.	Palit, Karlo (Palit, Carlo)	Ivan (Zu- anne)	Kotor	pifarist	pješništvo					pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	Mleci, 10.10.1729. Bergamo, 18.4.1731.	b. 503 b. 504
153.	Paltieri, Giuseppe	Nicolò	Verona	trubač	konjanništvo				vračinar	pukovnik Lujo Detriko	pukovnik Lujo Detriko	Verona, 22.3.1738.	b. 805
154.	Panada, Alessandro	Battista		trubač	konjanništvo				dorat	pukovnik Lujo Detriko	pukovnik Lujo Detriko	Verona, 22.3.1738.	b. 805
155.	Panada, Giuseppe	Battista		trubač	konjanništvo					kapetan Franjo Buća	pukovnik Nikola Divnić	Mleci, 6.6.1715. Mleci, 22.4.1717.	b. 807 b. 808
156.	Papić, Frane (Papich, Frane)			bubnjar	pješništvo					pukovnik Juraj Radoš	pukovnik Juraj Radoš	Mleci, 3.6.1719. Treviso, 19.1.1720.	b. 826 b. 826
157.	Pastuović, Božo (Pastuovich, Nadale)	Jovan (Giovann)	Nadin	bubnjar	pješništvo					kapetan Zorzi Calagri	pukovnik Marko Đikanović	Krf, 31.8.1780.	b. 599 600A
158.	Paštrović, Božo (Paštrovich, Nadale)			bubnjar	pješništvo					kapetan Filip Paštrović	pukovnik Marko Đikanović	Mleci, 6.5.1779.	b. 599 600A b. 600A
										kapetan Filip Paštrović	pukovnik Marko Đikanović	Zadar, 1.3.1779. Krf, 1.3.1781.	b. 600A b. 600A

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
159.	Pauli, Giovanni Antonio	Bernardo	Verona	timpalnist trubač	konjanništvo				vračanac riđan čilaš	stražmeštar i nadintendant konjanništva Franjo Buća	stražmeštar i nadintendant konjanništva Franjo Buća	Zadar, 1.10.1765. Zadar, 1.9.1771. Split, 4.11.1773.	b. 784 b. 784 b. 786
160.	Pavlović, Marin (Paulovich, Maririno)	Jure (Giure)	Šibenik	bubnjar	pješništvo				vračanac	pukovnik Tripun Gregorina	pukovnik Tripun Gregorina	Padova, 16.3.1775. Padova, 12.8.1778. Rovigo, 2.12.1780. Kotor, 1.8.1786.	b. 815 b. 816 b. 816 b. 817
161.	Pedrochi, Cesare	Jure	Šibenik	bubnjar trubač	pješništvo konjanništvo					bojnik Giovanni Paravia	pukovnik Vico Micheli Vitturi	Kotor, 30.9.1793.	b. 644
162.	Perinović, Špiro (Perinovich, Spiro)	Josip (Iseppo)		bubnjar	pješništvo					kapetan Lovro Radoš	pukovnik Juraj Radoš	Verona, 8.10.1724. Udine, 16.6.1725. Brescia, 4.8.1727.	b. 826 b. 826 b. 826
163.	Perišin, Tripo (Perisin, Tripo)	Niko (Nico)		pifanist	pješništvo					kapetan Nikola Paštrović	pukovnik Jerolim Smeća	Krf, 10.5.1796.	b. 702
										pukovnik Tripun Štukanović	pukovnik Tripun Štukanović	Kotor, 1.9.1768.	b. 703

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
164.	Petanović, Karlo (Petanovich, Carlo)	Ivan (Zu- anne)	Zadar	trubač	konja- ništvo	26	visok	sme- đokos	dorat	bojnik Fra- njo Buća	pukovnik Lujo Detriko	Split, 19.8.1717.	b. 801
						-	-	-	čilaš sivac	bojnik Fra- njo Buća	pukovnik Lujo Detriko	Verona, 5.6.1728.	b. 803
									dorat			Verona, 12.7.1729.	b. 803
												Brescia, 4.4.1737.	b. 804
												Zadar, 3.9.1741.	b. 806
165.	Pinjatić, Ivan (Pignatich, Zu- anne)	Mijat (Miat)		bubnjar	pješaš- tvo					potpukov- nik Mihovil Zavorović	pukovnik Marko Đika- nović	Mleci, 20.9.1781.	b. 599
166.	Pirković, Matija (Pircovich, Mattio)	Marko (Marco)		bubnjar	pješaš- tvo					kapetan Antun Kumbat	pukovnik Ivan Antun Kumbat	Krf, 1.9.1724.	b. 546
												Mleci, 30.3.1725.	b. 546
167.	Pizenić, Franjo (Pizenich, Fran- cesco)	Andrija (Andrea)		bubnjar	pješaš- tvo		nizak			pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	Brescia, 4.8.1727.	b. 502
												Mleci, 10.10.1729.	b. 503
												Bergamo, 18.4.1731.	b. 504
168.	Pletikosa, Špiro (Pleticosa, Spi- ro)	Ivan (Zu- anne)		bubnjar	pješaš- tvo					bojnik Gio- vanni Para- via	pukovnik Vicko Micheli Vitturi	Kotor, 30.9.1793.	b. 644
169.	Polli, Marco	Pietro	Alba- nija	bubnjar	pješaš- tvo					pukovnik nadin- dant Nicolò Rizzo	pukovnik Nicolò Rizzo	?, 1753.	b. 634

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Poriijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
170.	Popović, Petar (Popovich, Pietro)		Crmnica	bubnjar	pješništvo					pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Zadar, 18.8.1762.	b. 671
171.	Quinto, Antonio	Domenico	Caldiero	bubnjar	pješništvo					potpukovnik Nikola Visković	potpukovnik Nikola Visković	Brescia, 30.6.1705.	b. 715
172.	Radošević, Mijo (Radosevich, Mio)	Ivan (Zu- anne)	Skra- din	pijarist	pješništvo		-	-		pukovnik Nikola Progina	pukovnik Nikola Progina	Mleci, 30.1.1786.	b. 685
173.	Ragnich, Andrea	Battista	Nje- mačka / Te- desco	trubač	konj- ništvo		sred- njeg rasta	sme- đokos	sivac	pukovnik Nikola Medin	pukovnik Nikola Medin	Mleci, 30.4.1788. Mleci, 30.6.1788.	b. 454 b. 650
174.	Rašković, Ivan (Rascovich, Zu- anne)			bubnjar	pješništvo		visok	sme- đokos		kapetan Toma Me- din	pukovnik Antun Medin	Mleci, 1.7.1713.	b. 823
175.	Rašković, Marco (Rascovich, Marco)			bubnjar	pješništvo					kapetan Marko Bo- getić	pukovnik Marko Đika- nović	Krf, 31.8.1780.	b. 600A
176.	Rossi, Francesco	Giacomo	Padova	trubač	konj- ništvo				sivac	kapetan Toma Me- din	pukovnik Antun Medin	Romanija (Grčka), 20.10.1703. Mleci, 30.9.1707. Mleci, 28.6.1710.	b. 821 b. 822 b. 822

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
177.	Rustichetti, Carlo			trubač	konjanništvo					pukovnik Šimun Benja	pukovnik Šimun Benja	?, oko 1780.	b. 778
178.	Salsi, Antonio	Pietro	Mleci	timpalnist	konjanništvo				vrač	pukovnik Antun Radnić	pukovnik Antun Radnić	Mleci, 31.12.1796.	b. 826
179.	Saulić, Petar (Saulich, Pietro)	Krstitelj (Battista)		bubnjar	pješništvo		nizak / dječak			kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paškvali	Salò, 2.12.1765. Mleci, 7.4.1767.	b. 671 b. 673
180.	Semandić, Ludovik (Semandich, Lodovico)	Petar (Pietro)		bubnjar	pješništvo					kapetan Juraj Vučetić	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mleci, 5.6.1770. Udine, 18.8.1773.	b. 674 b. 675
181.	Serina, Ivan (Serina, Zuanne)	Mate	Benkovac	bubnjar	pješništvo					kapetan Marko Đikanović	pukovnik Juraj Jelić	?, 1779.	b. 643 b. 643
182.	Simonetti, Costantino	Simeon	Kefalonijska	bubnjar	pješništvo	19	nizak	smeđokos		kapetan Ivan Antun Kumbat	pukovnik Ivan Antun Kumbat	Krf, 1.9.1724.	b. 546
183.	Sokol, Nikola (Socol, Niccolò)	Anđelo (Anzolo)		bubnjar	pješništvo					pukovnik nadintendant Nicolò Rizzo	pukovnik nadintendant Nicolò Rizzo	?, 1753.	b. 634
184.	Spadari, Ludovico			bubnjar	pješništvo					pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	Mleci, 30.4.1724.	b. 510

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
185.	Spangaro, Cristoforo	Antonio		bubnjar	pješništvo					pukovnik Petar Corponese	pukovnik Petar Corponese	Zadar, 21.5.1720.	b. 551
186.	Sponza, Carlo			bubnjar	pješništvo					pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Mleci, 29.9.1751.	b. 634
187.	Staitner, Zorzi	Cristoforo	Češka	trubač	konjaništvo				vrač	pukovnik Lujo Detriko	pukovnik Lujo Detriko	Verona, 27.1.1734. Brescia, 1.9.1734.	b. 802 b. 804
188.	Stankov, Marko (Marco di Stanco)	Stanko (Stanco)	Crna Gora	bubnjar	pješništvo					pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Mleci, 1.12.1765. Verona, 24.1.1766.	b. 672 b. 671
189.	Stilnović, Stipan (Stilnovich, Stipan)			bubnjar	pješništvo					kapetan Franjo Ezozić	pukovnik Marko Đikanović	Krf, 31.8.1779.	b. 600A
190.	Stipanović, Nikola (Stipanovich, Niccolò)	Stipan	Split	bubnjar	pješništvo	16	nizak	smrdokos		kapetan Danijel Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mleci, 5.10.1748.	b. 550
191.	Stipić, Toma (Stipich, Tommaso)	Toma (Tommaso)		bubnjar	pješništvo					pukovnik nadintendant Niccolò Rizzo	pukovnik nadintendant Niccolò Rizzo	?, 1753.	b. 634
192.	Stipurina, Anđelo (Stipurina, Anzolo)	Nikola (Niccolò)		bubnjar	pješništvo					kapetan Gabrijel Medin	pukovnik Nikola Medin	?, 1791.	b. 454

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
193.	Strabin, Francesco	Giovanni	Verona	trubač	konjanništvo				dorat	pukovnik Šimun Benja	pukovnik Šimun Benja	Zadar, 18.11.1777.	b. 776
												Palmanova, 30.7.1779.	b. 776
												?, oko 1780.	b. 778
												Zadar, 10.10.1787.	b. 781
194.	Strabin, Giovanni	Antonio	Verona	trubač	konjanništvo				dorat	pukovnik Šimun Benja	pukovnik Šimun Benja	Zadar, 18.11.1777.	b. 776
												Palmanova, 30.7.1779.	b. 776
												?, oko 1780.	b. 778
												Zadar, 10.10.1787.	b. 781
195.	Šarić, Ilija (Sarrich, Ilija)	Jure (Giure)	Banjenci	pifarist	pješništvo					pukovnik Nikola Medin	pukovnik Nikola Medin	Zadar, 25.3.1792.	b. 651
196.	Šimić, Filip (Simich, Filippo)	Tadija (Tadia)		bubnjar	pješništvo					kapetan Marko Đikanović	pukovnik Juraj Jelić	?, 1779.	b. 604A
197.	Šimić, Šimun (Simich, Simeone)	Stjepan (Steffano)		pifarist	pješništvo					potpukovnik Donà Cleva	pukovnik Nikola Medin	Kefalonija, 29.2.1780.	b. 650
198.	Škaljar, Antun (Scagliar, Antonio)	Marko (Marco)		bubnjar	pješništvo					pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Mleci, 29.9.1751.	b. 634
												Zadar, 20.12.1753.	b. 634

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
199.	Škarić, Lovro (Scarich, Lorenzo)	Nikola (Nicolò)	Hvar	bubnjar	pješništvo					kapetan Juraj Vučić	pukovnik Vicko Michielli Vitturi	Kotor, 30.9.1793. Kotor, 1.3.1794.	b. 643 b. 643
200.	Štefanić, Mate (Stefanich, Mate)			bubnjar	pješništvo					kapetan Marko Đikanović	pukovnik Juraj Jelić	?, 1779.	b. 604A
201.	Tadić, Antun (Tadich, Antonio)	Jerolim (Gerolimo)	Zadar	bubnjar	pješništvo					kapetan Marko Đikanović	pukovnik Juraj Jelić	?, 1779.	b. 604A
202.	Tonetti, Orazio Antonio	Giacomo	Verona	trubač	konjaništvo					potpukovnik Lovro Radoš	pukovnik Šimun Pellegrini	Salò, 1.7.1746. Brescia, 30.4.1747.	b. 826 b. 826
203.	Trisanin, Nicolò	Mattio		pifarist	pješništvo					kapetan Nikola Michielli Vitturi	pukovnik Bartol Knapić	?, 1788.	b. 604A
204.	Trivellin, Antonio	Pietro		bubnjar	pješništvo					pukovnik Juraj Medin	pukovnik Juraj Medin	Mleci, 29.3.1727.	b. 648
205.	Turčjević, Nikola (Turchievich, Nicolò)	Jure		bubnjar	pješništvo					kapetan Marko Antun Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Kotor, 30.9.1793.	b. 701
206.	Tušić (Tašić), Jure (Tusich / Tasich, Giure)	Grgo	Vrana	bubnjar	pješništvo	17	nizak	crnokos		pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat (pok. 1750.)	Mleci, 29.6.1748. Verona, 20.6.1749. Mleci, 28.3.1750.	b. 550 b. 550 b. 550
						18				kapetan Antun Medin			
						19							

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
207.	Uroz, Marko (Uroz, Marco)	Đuro (Djuro)	Crna Gora	pifarijst	pješništvo					bojnik Giovanni Paravia	pukovnik Vicko Micheli Vitturi	Kotor, 30.9.1793.	b. 644
208.	Ursić, Andrija (Ursich, Andrea)	Jure		bubnjar	pješništvo					kapetan Nikola Belafusa	pukovnik Nikola Scutari	Kotor, 28.2.1787.	b. 643
										kapetan Franjo Bubić		Kotor, 1.3.1788.	b. 643
										kapetan Andrija Franjo Grančić		Kotor, 1.3.1791.	b. 643
209.	Valentić, Anđelo (Valentic, Andrea)			bubnjar	pješništvo					kapetan Vicko Micheli Vitturi	pukovnik Marko Ginri	?, kolovoz 1779.	b. 604A
210.	Vasov, Marko (Marco di Vaso)	Vaso		bubnjar	pješništvo					kapetan Antun Rado	pukovnik Marko Đikanović	Krf, 31.8.1781.	b. 600A
211.	Versi, Nikola (Versi, Niccolò)	Scipion	Istra	bubnjar	pješništvo	15	srednjeg rasta	smeđokos		pukovnik Nikola Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Udine, 5.10.1775.	b. 697
212.	Versi, Vicko (Versi, Vincenzo)	Scipion	Istra	bubnjar	pješništvo		srednjeg rasta	smeđokos		pukovnik Nikola Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Udine, 5.10.1775.	b. 697
213.	Vidaković, Ivan (Vidacovich, Zuanne)		Trogir	bubnjar	pješništvo					kapetan Colandro Corponese	pukovnik Petar Corponese	Zadar, 21.5.1720.	b. 552

Br.	Prezime i ime	Ime oca	Porijeklo	Glazbena vrsta	Rod vojske	Dob	Stas	Boja kose	Konj	Zapovjednik satnije	Zapovjednik pukovnije	Mjesto i datum popisa	Br. buste
214.	Vučković, Petar (Vuchovich, Pietro)	Grgo	Kaštela	bubnjar	pješništvo					potpukovnik Nikola Scutari	pukovnik Benedikt Paškvali	Krf, 10.5.1773.	b. 675
215.	Zadrić, Ivan (Zadrich, Zuanne)			bubnjar	pješništvo					kapetan Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Marko Ginni	?, kolovoz 1779.	b. 604A
216.	Zana, Pietro	Domenico		trubač	konjanništvo					potpukovnik Franjo Buča	pukovnik Šimun Benja	Cremona, 27.2.1754.	b. 776
217.	Zarai, Giovanni	Giacomo		bubnjar	pješništvo					kapetan Colandro Corponese	pukovnik Petar Corponese	Zadar, 21.5.1720.	b. 552
218.	Zifri, Anastasio	Giorgio	Zakint	bubnjar	pješništvo					kapetan Ivan Krapović	pukovnik Ivan Antun Kumbat	Krf, 1.3.1726.	b. 546
219.	Zorzetti, Giovanni	Lorenzo	Verona	trubač	konjanništvo				čilaš	pukovnik Tripun Gregorina	pukovnik Tripun Gregorina	Treviso, 19.9.1790.	b. 819
220.	Zubić, Ivan (Zubich, Zuanne)	Battista	Pag	bubnjar	pješništvo					pukovnik Nikola Medin	pukovnik Nikola Medin	Zadar, 25.3.1792. Mleci, 1.9.1793.	b. 651 b. 454
221.	Zvonarović, Jure (Zvonarovich, Giure)	Giure	Cres	bubnjar	pješništvo					kapetan Jerolim Smeča	pukovnik Benedikt Paškvali	Salò, 2.12.1765. Mleci, 7.4.1767.	b. 671 b. 673

IZVORI:

Archivio di Stato di Venezia: Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli

LITERATURA:

- BERLAM, Arduino: Le milizie dalmatiche della Serenissima, *Rivista dalmatica*, 16 (1935) 1, 47-58.
- CONCINA, Ennio: *Le trionfanti et invittissime armate Venete*, Filippi ed., Venecija 1972.
- ČORALIĆ, Lovorka: Crmničanin Marko Đikanović – pukovnik mletačkih prekomorskih postrojbi (*Fanti oltramarini*), *Istorijski zapisi*, 83 (2011) 3-4, 63-86.
- ČORALIĆ, Lovorka: Mletački pukovnik Ivan Krapović iz Maina (prva polovica 18. stoljeća), *Arhivski zapisi*, 18 (2011) 2, 81-106.
- ČORALIĆ, Lovorka: Šibenski plemić Nikola Divnić (1654. – 1734.) – pukovnik hrvatske lake konjice (*Cavalleria Croati*), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 54 (2012), 125-145.
- ČORALIĆ, Lovorka: Mletački časnik Nikola Visković i sastav vojnoga ljudstva njegove prekomorske pukovnije početkom 18. stoljeća, *Historijski zbornik*, 65 (2012) 2, 365-385.
- ČORALIĆ, Lovorka: Zadarski patricij Šimun Nassi – pukovnik hrvatskih konjanika u mletačkoj vojsci (početak 18. stoljeća), *Povijesni zbornik – godišnjak za kulturu i povijesno naslijeđe*, 4 (2012) 5, 7-31.
- ČORALIĆ, Lovorka: Vojnici u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama zavičajem iz Senja, Karlobaga te s područja Like i Krbave (18. stoljeće), *Senjski zbornik*, 40 (2013), 523-546.
- ČORALIĆ, Lovorka: Vojnici iz Hercegovine u mletačkim kopnenim postrojbama (18. stoljeće), *Hum: časopis Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, 10 (2013), 162-182.
- ČORALIĆ, Lovorka: Zagrepečani u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću, *Historijski zbornik*, 67 (2014) 1, 119-127.
- ČORALIĆ, Lovorka: Zadarski patricij Lujo Detriko (1672. – 1749.) – zapovjednik hrvatske konjice (*Cavalleria Croati*), *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, 32 (2014), 99-129.
- ČORALIĆ, Lovorka – BALIĆ NIŽIĆ, Nedjeljka: Iz hrvatske vojne povijesti – *Croati a cavallo* i *Soldati Albanesi*, njihova bratovština i gradivo o njezinu djelovanju od 1675. godine do sredine XVIII. stoljeća, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, 24 (2006), 71-130.
- ČORALIĆ, Lovorka – KATUŠIĆ, Maja: Andrija Mladinić i Mihovil Anđelo Filiberi – časnici postrojbe *Croati a cavallo* (iz društvene i vojne povijesti Dalmacije u XVIII. stoljeću), *Povijesni prilozi*, 28 (2009) 37, 247-282.
- ČORALIĆ, Lovorka – KATUŠIĆ, Maja: Od afričke obale do dalmatinske prijestolnice – mletački general Marko Antun Bubić (1735. – 1802.), *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, 28 (2010), 139-172.
- ČORALIĆ, Lovorka – KATUŠIĆ, Maja: Crnogorac Rade Maina – mletački general u Zadru (druga polovica XVIII. st.), *Povijesni prilozi*, 29 (2010) 39, 125-152.
- ČORALIĆ, Lovorka – KATUŠIĆ, Maja: Peraštanin Tripun Štukanović – pukovnik mletačkih oltramarina (druga polovica 18. st.), *Analiz Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, 50 (2012), 385-410.

- ČORALIĆ, Lovorka – KATUŠIĆ, Maja: Grbljani u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće), *Istorijski zapisi*, 86 (2013) 3-4, 159-183.
- ČORALIĆ, Lovorka – KATUŠIĆ, Maja: Hrvatski vojnici u posljednjim danima Mletačke Republike – kapetan Nikola Bolica i njegovi *Fanti oltramarini*, u: Marija Karbić, Hrvoje Kekez, Ana Novak i Zorislav Horvat (ur.): *Ascendere historiam. Zbornik u čast Milana Kruheka*, Hrvatski institut za povijest, Zagreb 2014, 197-208.
- DEMOVIĆ, Miho: *Glazba i glazbenici u Dubrovačkoj Republici od kraja XVII. do prvog desetljeća XIX. stoljeća*, JAZU, Zagreb 1989.
- DOWNEY, Peter: Military calls, *The NGrove*, sv. 16, 2002, 683.
- FAVALORO, Francesco Paolo: *L'Esercito Veneziano del '700: Ricerche e schizzi*, Filippi ed., Venecija 1995.
- HALE, John R.: *L'organizzazione militare di Venezia nel' 500*, Jouvence, Rim 1990.
- HELLYER, Roger: Harmoniemusik, *The NGrove*, sv. 10, 2002, 856-858.
- KATALINIĆ, Vjera: Emocionalno slavljenje pobjede: prilog poznavanju glazbenih zbivanja u blizini protuturske granice 1789. godine, *Arti musices*, 44 (2013) 2, 187-200.
- KOS, Koraljka: Istok i Zapad u vojnoj glazbi na turskoj granici, *Arti musices*, 21 (1990) 2, 245-271.
- KOS, Koraljka: Muzički instrumenti u srednjovjekovnoj likovnoj umjetnosti Hrvatske, *Rad JAZU*, 351 (1969), 167-270.
- MADUNIĆ, Domagoj: *Defensiones Dalmatiae: Governance and Logistics of the Venetian Defensive System in Dalmatia during the War of Crete (1645 – 1669)*, doktorska disertacija obranjena 2012. pri Central European University, Budimpešta.
- MARKULIN, Nikola: Vojno poduzetništvo u Mletačkoj Dalmaciji i Boki za vrijeme Morejskog rata (1684. – 1699.), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 56 (2014), 91-142.
- MAYHEW, Tea: *Dalmatia between Ottoman and Venetian Rule: Contado di Zara 1645-1718*, Viella, Rim 2008.
- PERIČIĆ, Šime: Glavari i časnici Vojne krajine u Dalmaciji, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 35 (1993), 219-232.
- PERIČIĆ, Šime: Neki Dalmatinci – generali stranih vojski, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 42 (2000), 195-220.
- PIRKER, Michael: Janissary music, *The NGrove*, sv. 12, 2002, 801-804.
- SABALICH, Giuseppe: *Huomeni d'arme di Dalmazia*, Tipografia S. Artale, Zadar 1909.
- SABALICH, Giuseppe: La Dalmazia guerriera, *Archivio storico per la Dalmazia*, 3/5 (1928) 30, 279-300.
- ŠABAN, Ladislav: Glazba u dvorovima Draškovića u 18. stoljeću, *Arti musices*, 36 (2005) 1, 3-13.
- TOBISCHEK, Herbert: *Die Pauke. Ihre spiel- und bautechnische Entwicklung in der Neuzeit*, H. Schneider Verlag, Tutzing 1977.
- TUKSAR, Stanislav: *Hrvatska glazbena terminologija u razdoblju baroka. Nazivlje glazbala i instrumentalne glazbe u tiskanim rječnicima između 1649. i 1742. godine*, Hrvatsko muzikološko društvo, Zagreb 1992.
- TUKSAR, Stanislav: Prvi europski spomen naziva trompeta u Dubrovniku 1302. godine, *Arti musices*, 22 (1991) 1, 95-96.

UNVERRICHT, Hubert – PAGE, Janet K.: Feldmusik, *The NGrove*, sv. 8, 2002, 654.

VRANDEČIĆ, Josip: *Borba za Jadran u ranom novom vijeku: mletačko-osmanski ratovi u venecijanskoj nuncijaturi*, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split 2013.

Summary

DRUMMERS, TIMPANISTS, TRUMPETERS AND FIFERS: MUSICAL ACCOMPANIMENT IN VENETIAN OVERSEAS ARMY UNITS IN THE EIGHTEENTH CENTURY

Army units of the early modern period were frequently accompanied by musicians. An example is the army units of the Republic of Venice, and this article discusses members of its infantry (*Fanti oltramarini*) and cavalry units (*Cavalleria Croati*), recruited mainly along the east Adriatic coast. Sources regarding them are kept in the Archivio di Stato di Venezia (archival series *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*), and they mostly consist of lists of the military complement of particular companies (operating within particular regiments) containing data on officers, non-commissioned officers, soldiers and holders of particular specialities, such as, for example, musicians. In the article, musicians belonging to the army are analysed in groups according to their instruments (drummers, trumpeters, fifers [*pifari*] and timpanists), as well as the meaning of the respective terminology used in the documentation. The proportions of those belonging to infantry (drummers and fifers) and cavalry (trumpeters and timpanists) units is discussed, as well as the chronological framework of their activity (within the eighteenth century), the duration of their service period in the army, and their age and appearance (height, hair colour). The data from these lists also provides information on the commanding cadre of these regiments (commanded usually by high officers from Dalmatia and Boka), and also on their mobility, that is, their agency in the area stretching from the Venetian Terraferma through Istria, Dalmatia and Boka to Greece. Through its interdisciplinary approach, the article sheds some light on both the military and music history of the East Adriatic in the last century of the early modern period. A complete list of hitherto discovered names of those who provided musical accompaniment to Venetian infantry and cavalry army units is presented as the Appendix to the article on pp. 44-75.